

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Knud Bach
Tim Kirkevej 62
6980 Tim

Sagsbehandler
Anne Marie Susgaard
Direkte telefon
9974 1570
E-post
Anne.marie.susgaard@rksk.
dk
Dato
13. februar 2015
Sagsnummer
2014090288TA

Miljøtilladelse til kvægejendom

gældende for husdyrbruget på adressen
Tim Kirkevej 62
6980 Tim

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:

Kvægbrug
1a m.fl., Norden Åen, Tim
Husdyrbrug omfattet af § 10 i Bekendtgørelse af
lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune
Dorthe Juul, RKS

Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Knud Bach, Tim Kirkevej 62, 6980 Tim																			
Bedriftens adresse	Tim Kirkevej 62, 6980 Tim																			
Bedriftens miljøkonsulent	Vestjysk Landboforening, Kristian Andreassen Herningvej 3-5, 6950 Ringkøbing Fastnet telefon: 96814228 Mobil: 51377602 E-mail: kra@vjl.dk																			
Bedriftens matrikelnumre	<table border="1"><tr><td>1a</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>7m</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>48h</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>9g</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>8m</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>1ah</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>1ae</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>1ag</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr><tr><td>1af</td><td>Norden Åen, Tim</td></tr></table>		1a	Norden Åen, Tim	7m	Norden Åen, Tim	48h	Norden Åen, Tim	9g	Norden Åen, Tim	8m	Norden Åen, Tim	1ah	Norden Åen, Tim	1ae	Norden Åen, Tim	1ag	Norden Åen, Tim	1af	Norden Åen, Tim
1a	Norden Åen, Tim																			
7m	Norden Åen, Tim																			
48h	Norden Åen, Tim																			
9g	Norden Åen, Tim																			
8m	Norden Åen, Tim																			
1ah	Norden Åen, Tim																			
1ae	Norden Åen, Tim																			
1ag	Norden Åen, Tim																			
1af	Norden Åen, Tim																			
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune																			
CVR-nr. / P-nr. / CHR-nr.	26530202 / 1009018103 / 58513																			
Ejendomsnummer	7600021636																			
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 10 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug																			
Ansøgningsnummer	71384 version 4																			
Anvendt normtal til dyreenhedsberegning	01.08.2014																			

Oplysninger om husdyrbruget:

Dyrehold	Nudrift		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkekøer, tung race	42	56,0		
Småkalve, 0-6 mdr.	10	2,7		
Opdræt, tung race, 6-27 mdr.	35	16,7		
Småkalve, t. race, 3-6 mdr.			20	5,9
Opdræt, tung race, 6-15 mdr.			55	20,9
Opdræt, tung race, 15-22 mdr.			22	11,2
Ammekøer, over 600 kg			15	10,7
Småkalve, 0-6 mdr.			4	1,1
Opdræt, tung race, 6-25 mdr.			45	20,7
Tyrekalve, t. race, 0-6 mdr.			8	0,9
Tyre, 6 mdr.- slagtning			8	3,1
I alt		75,4		74,5
Arealer		Ha		Ha
Ejet - udbringningsareal	42,3	-		42,3
Forpagtet areal	15,9	-		15,9
Aftaleareal	0	-		0
Udbringningsareal i alt	58,2	-		58,2
Andre arealer (eks græsning)	11,6			11,6
Bygningsmæssige forhold	Kapacitet m ³	Areal (m ²)	Kapacitet m ³	Areal (m ²)
Eksisterende stalde		618		618
Lade ombygges til stald		226		226
Eksisterende gyllebeholder 1	1.200			1.200
Eksisterende gyllebeholder 2	Taget ud af drift			Taget ud af drift
Øvrige bygninger		885		885
I alt		1.729		1.729

Tabellen på side 4 er en oversigt over antallet af dyreenheder til udbringning på ejede/forpagtede arealer.

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg) Eller Alder ind	Udgangs vægt (kg) Eller Alder ud	Antal sti-pladser	foderkor. eller andre særlige virkemidler
Eksisterende stald 2+3+4							
Småkalve	Dybstrøelse + kort ædeplads	20	5,9	3,0 mdr.	6,0 mdr.		Ingen
Opdræt, tung race	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	55	20,91	6,0 mdr.	15,0 mdr.		Ingen
Opdræt, tung race	Sengestald m. spalter (kanal, bagskyl el. ringkanal)	22	11,18	15,0 mdr.	22,0 mdr.		Ingen
Ammekøer	Dybstrøelse, hele arealet	15	10,71	over 600 kg			Ingen
Småkalve	Dybstrøelse, hele arealet	4	1,08	0 mdr.	6,0 mdr.		Ingen
Opdræt	Dybstrøelse, hele arealet	45	20,71	6,0 mdr.	25,0 mdr.		Ingen
Tyrekalve	Dybstrøelse, hele arealet	8	0,94	40,0 kg	220 kg	4	Ingen
Ungtyre	Dybstrøelse, hele arealet	8	3,08	220 kg	550 kg	4	Ingen
I alt			74,5		-	-	-

Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:

		Antal DE
Producerede gødning	Tim Kirkevej 62	74,5
Afsat ved græsning uden for harmoniareal	En del af ammekvæg Tim Kirkevej 62	-5,9
Tilført gødning	Minkgylle	19,0
Til afsætning på ejede / forpagtede arealer		87,6

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET:	3
STALDANLÆG MED DYR, ANSØGT DRIFT	4
FORDELINGEN AF HUSDYRGØDNING/DYREENHEDER:	4
1. MEDDELELSE AF MILJØTILLADELSE.....	7
1.1 BAGGRUND OG KORT RESUMÉ	7
1.2 AFGØRELSEN	8
2. VILKÅR FOR MILJØTILLADELSEN	9
2.1 Generelt	9
2.2 Uheld og risici	9
2.3 Årsproduktion	9
2.4 Staldanlæg	10
2.5 Opbevaringsanlæg generelt	10
2.6 Gyllehåndtering	10
2.7 Håndtering af marksprøjte.....	10
2.8 Restvand.....	10
2.9 Oplag af olie og medicin.....	11
2.10 Affald.....	11
2.11 Skadedyr	11
2.12 Lugt.....	11
2.13 Støjklider.....	11
2.14 Lys.....	11
2.15 Støv	12
2.16 Udbringningsarealer	12
2.17 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	13
2.18 Tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
3. FORMALIA.....	14
3.1 LOVGRUNDLAG	14
3.2 OFFENTLIGHED	14
3.3 KLAGEVEJLEDNING	14
3.4 UDNYTTELSE	15
BILAG 1. MILJØREDEGØRELSE FOR MILJØTILLADELSEN	17
1.1 IKKE TEKNISKE RESUMÉ	17
1.2 OPLYSNINGER OMKRING HUSDYRBRUGET	17
1.3 OPLYSNINGER OM STALDANLÆG OG BESÆTNING	20
1.4 OPLYSNINGER OM OPBEVARINGSANLÆG OG OPBEVARINGSKAPACITET	21
1.5 BEREGNINGER PÅ ANLÆG	22
1.6 OPLYSNINGER OMKRING AREALER	24
1.7 OPLYSNINGER OM GØDNING	25
1.8 BEREGNINGER PÅ AREALER	28
1.9 BAT (BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK/ RENERE TEKNOLOGI).....	30
BILAG 2. MILJØVURDERING FOR MILJØTILLADELSEN	32
2.1 BAGGRUND.....	32
2.2 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	32
2.2.1 Generelle afstandskrav	32
2.2.2 Beskyttelseslinjer	32
2.2.3 Kulturmiljø.....	32
2.2.4. Placering i landskabet	33
2.3 INDRETNING OG DRIFT	33
2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik.....	33
2.3.2 Håndtering af regnvand og restvand.....	35
2.3.3 Medicin, olie og brændstof	35
2.3.4 Håndtering og opbevaring af affald og døde dyr.....	35
2.3.5 Håndtering af unormale driftssituationer, eller uheld.....	35

2.4 BEGRÆNSNING AF EVENTUELLE GENER FOR NABOER	35
2.4.1 Lugt.....	35
2.4.2 Støj.....	36
2.4.3 Lys.....	36
2.4.4 Fluer og skadedyr.....	36
2.4.5 Støv.....	36
2.4.6 Trafik, til- og frakørsel.....	36
2.4.7 Egenkontrol.....	37
2.5 ALTERNATIVE LØSNINGER.....	37
2.5.1 Andre muligheder	37
2.6 NATUR OG VAND	37
2.6.1 International natur – beskrivelse	37
2.6.2 Vandmiljøet.....	38
2.6.3 Jordtype, eventuelle dræn og opland.....	39
2.6.4 Sædskifte	39
2.6.5 Bilag IV-arter.....	40
2.6.6 Kvælstofudvaskning til overfladevand	41
2.6.7 Fosforudvaskning til overfladevand.....	44
2.6.8 Ammoniakemission	47
2.6.9: Græsningsarealerne	51
2.6.10 Grundvand:.....	51
2.7 PROJEKTETS SANDSYNLIGE MILJØPÅVIRKNING.....	51
2.8 KONKLUSION.....	51
BILAG 3. KOMMENTARER TIL TILLADELSEN:	53
STØJ	53
BILAG 4. OVERSIGTSKORT, SAMLEDE ANLÆG	54
BILAG 5. KORT OVER HARMONIAREALER OG GRÆSNINGSAREALER	55
BILAG 6. KORT OVER GRÆSNINGSAREALER OG §3 NATUR	56
BILAG 7. KORT OVER NATUR.....	57
Bilag 8. Kort over fosforklasser og lavbundsarealer.....	58
Bilag 9. Kort over nitratklasser.....	59
Bilag 10. Kort over grundvand	60
Bilag 11. kort over kulturmiljøer	61
Bilag 12. Sædskifter, udvaskningsindekser og øvrige kriterier	62

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

1. Meddelelse af miljøtilladelse

1.1 Baggrund og kort resumé

Baggrund

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 22. september 2014 en ansøgning om miljøtilladelse til omlægning af dyrehold på husdyrbruget beliggende på Tim Kirkevej 62, 6980 Tim. Ansøgningen om miljøtilladelse omfatter en ændring af dyreholdet fra 75,4 i malkekvæg til 74,5 DE i ammekvæg og opdræt af malkekvæg, samt husdyrbrugets udbringningsarealer og græsningsarealer.

En eksisterende halmlade ændres til dybstrøelsesstald, ellers foretages ændringen i eksisterende staldbygninger.

Kort resumé

Afstandskrav

Alle lovpligtige afstandskrav er, ifølge ansøgningen, overholdt.

Ammoniak

Husdyrholdet er under 75 DE, og der stilles derfor ikke krav om generel ammoniakreduktion.

Lugt

De lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt og Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Fosfor

Fosforoverskuddet på udbringningsarealer ligger på 8,8 kg P/ha/år og 11,3 kg P/ha/år ved henholdsvis scenarie 1 og 2. Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor er opfyldt.

Nitrat, overfladevand

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord, og alle arealer ligger uden for nitratklasser. Den maksimale kvælstof udvaskning er på 68,7 kg N/ha og på 68,6 kg N/ha ved henholdsvis scenarie 1 og 2. Kvælstofudvaskning fra det konkrete projekt ligger under niveauet fra et tilsvarende planteavlbrug.

Nitrat, grundvand

Ingen af udbringningsarealer eller afgræsningsarealer ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Natur

Der er ingen Kategori 1-, 2- og 3-Natur indenfor 300 meter fra anlægget. Beregninger viser, at der ikke er nogen ammoniakdeposition på det nærmeste §3 beskyttede natur, eller Kategori 1 og 2 natur.

Eftersom husdyrbruget er omfattet af husdyrlovens § 10 (Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v.), og dets anlæg ligger mere end 300 meter fra det nærmeste Kategori 3-Naturområde, er det ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur. Kommunen vurderer dermed, at kravet til husdyrbruget er overholdt, og at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naturområderne.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbruget lever til kravet om BAT inden for staldteknologi, opbevaring og udbringning for et husdyrbrug af denne størrelse og dyresammensætning.

1.2 Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 1a m. fl., Norden Åen, Tim beliggende på adressen Tim Kirkevej 10, 6980 Tim. Afgørelsen meddeles i medfør af § 10 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Tilladelsen omfatter hele husdyrbruget med tilhørende ejede/forpagtede arealer og omfatter en ændring i husdyrholdet fra:

- 42 malkekøer (tung race)
- 10 småkalve (0-6 mdr.)
- 35 stk. opdræt (6-27 mdr.)

I alt svarende til 75,4 DE.

Til:

- 20 småkalve (3-6 mdr.)
- 55 opdræt (6-15 mdr.)
- 22 opdræt (15-22 mdr.)
- 15 Ammekøer (over 600 kg)
- 4 småkalve (0-6 mdr.)
- 45 opdræt (6-25 mdr.)
- 8 tyrekalve (0-6 mdr.)
- 8 tyre (6 mdr. til slagtning)

I alt svarende til 74,5 DE. Alle kvæg er tung race.

Derudover ansøges om at halmlade ændres til dybstrølesstald. Miljøtilladelsen omfatter alle arealer drevet under ejendommens CVR-nummer, hvoraf 58,2 ha er udbringningsarealer, og 11,6 ha er afgræsningsarealer.

Afgørelse om tilladelsen sker på baggrund af skema 71384, version 4, downloadet den 09.12.2014.

Afgørelsen om miljøtilladelse til husdyrbruget meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne tilladelse og generel lovgivning, stiller skærpede krav.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøtilladelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning (herunder Museumsloven). Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

2. Vilkår for miljøtilladelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som generelt, er gældende for landbrug, er som hovedregel ikke nævnt i denne miljøtilladelse. Miljøtilladelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tilladelsen.
- 2) Tilladelsen skal være udnyttet inden 2 år fra meddelelsen af denne. Med "udnyttet" menes, at planlagt byggeri- og anlægsarbejde er iværksat og at arbejdet fortsætter og færdiggøres i et rimeligt tempo og skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages.

Byggeri i henhold til tilladelsen må godt foregå selvom byggeriet ikke er påbegyndt inden tilladelsen er udløbet, hvis der er indgået en retlig bindende kontrakt med en entreprenør. Denne kontrakt skal være underskrevet inden tilladelsen udløber.

Den del af byggeriet i miljøtilladelsen, som ikke er udnyttet inden 2 år efter at miljøtilladelsen er meddelt, bortfalder.

- 3) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 4) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske inden for rammerne af denne miljøtilladelse.

2.2 Uheld og risici

- 5) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.

Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

2.3 Årsproduktion

- 6) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.
- 7) Miljøtilladelsen omfatter et dyrehold bestående af 20 småkalve (3-6 mdr.), 55 opdræt (6-15 mdr.), 22 opdræt (15-22 mdr.), 15 Ammekøer (over 600 kg), 4 småkalve (0-6 mdr.), 45 opdræt (6-25 mdr.), 8 tyrekalve (0-6 mdr.) og 8 tyre (6 mdr. til slagting) i alt svarende til 74,5 DE. Alle kvæg er tung race.

(I tilfælde af kommende ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at der ved fortolkning af en afgørelse skal anvendes den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet).

Det tillades, at fordelingen mellem opdræt og ammekøer må variere 10 % inden for de maksimale 74,5 DE.

- 8) Ammekvæget skal gå minimum 4 mdr./år uden for husdyrbrugets udbringningsareal (svarende til 5,9 DE).

2.4 Staldanlæg

- 9) Stald 4 skal renoveres til dybstrøelse. Under dybstrøelsen skal der være et gulv som er uigennemtrængelig for fugt, og som skal kunne modstå påvirkning fra dyrene og de redskaber der anvendes i stalden.

2.5 Opbevaringsanlæg generelt

Fast gødning

- 10) I markstak skal dybstrøelse være kompostlignende (se bilag 3). Markstakke skal etableres og overdækkes efter til enhver tid gældende regler herom.

Kompost- og ensilageopbevaring

- 11) Ensilage i markstakke, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før de igen må placeres på samme sted.
- 12) Ved etablering af kompost og ensilage i markstakke, skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 13) Umiddelbart efter udkørsel af gylle fra gyllebeholder med flydelag, skal åben gylleoverflade dækkes af et betydeligt lag halm, indtil flydelaget er dannet efter 1-2 uger.
- 14) Skader på flydelag skal repareres, så overdækningen er helt tæt.
- 15) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 7 mdr.

2.6 Gyllehåndtering

- 16) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles.

2.7 Håndtering af marksprøjte

- 17) Der må ved påfyldning af marksprøjte, ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

2.8 Restvand

- 18) Vask af landbrugsmaskiner og redskaber, skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner, ske på udbringningsarealerne.

2.9 Oplag af olie og medicin

- 19) Eventuelt spild af olie, skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus.
- 20) Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
- 21) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.

2.10 Affald

- 22) Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til en hver tid gældende affaldsbekendtgørelse.

2.11 Skadedyr

- 23) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum, i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet: Skadedyrsguiden.
- 24) Opbevaring af foder, skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

2.12 Lugt

- 25) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener, der vurderes, at være væsentlig større, end grundlaget for tilladelsen, kan kommunen kræve om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.13 Støjklider

- 26) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, må ikke overstige værdier, angivet i nedenstående tabel (se bilag 3 ved dokumentation), målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7-18 Lørdag kl. 7-14	Alle dage kl. 18-22 Lørdag kl. 14-18 Søn- og helligdag Kl. 7-18	Alle dage kl. 22-7	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 27) Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes.

Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.

2.14 Lys

- 28) Ejendommen må ikke medføre væsentlige lysgener, for de omkringboende.

- 29) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at ejendommen giver anledning til væsentlige lysgener, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.15 Støv

- 30) Husdyrbruget må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.
- 31) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.

2.16 Udbringningsarealer

- 32) Husdyrbrugets husdyrgødning, må udbringes på de udbringningsarealer, der er angivet på bilagene 5 til 11.
- 33) På husdyrbrugets udbringningsarealer, må der i alt udbringes gylle og dybstrøelse med maksimalt 1770 kg P/år og 9417 kg N/år, i alt svarende til 1,51 DE/ha. Ønskes der udbragt husdyrgødning med et samlet større indhold af fosfor og/eller kvælstof, skal kommunen godkende det.
- 34) I perioder, hvor udbringningsarealerne ikke tilføres den maksimale mængde husdyrgødning, må der suppleres med anden organisk gødning, f.eks. affaldsprodukter til jordbrugsformål under forudsætning af,
- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organisk gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
  - at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
  - at reglerne, i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål, er overholdt.
  - at den samlede tilførsel af næringsstoffer i form af affald og husdyrgødning ikke må overstige 170 kg totalkvælstof.

Der skal indsendes dokumentation herfor, i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.

- 35) Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen inden planårets begyndelse den 1.august. Kommunen vurderer herefter om udbringningen af husdyrgødning vil påvirke de nye arealer væsentligt.
- 36) På ejendommens afgræsningsarealer (se bilag 5), må græsningstrykket maksimalt være, svarende til 1,4 DE/ha. Afgræsningsarealerne må ikke anvendes som udbringningsareal.
- 37) Der skal etableres 26 % ekstra efterafgrøder, beregnet ud fra efterafgrødegrundarealet i årets markplan, ud over det af Plantedirektoratets til enhver tid gældende lovpligtige krav om efterafgrøder.
- 38) Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.

- 39) Udbringning af husdyrgødning, må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.

2.17 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 40) Ved næste gennemgribende reovering af de eksisterende staldanlæg, skal der som minimum anvendes teknologier med miljøbelastning svarende til, hvad der på det pågældende tidspunkt anses for værende BAT.

2.18 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 41) Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, opbevaringsaftaler, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed), opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 42) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises beregninger for, at de niveauer for ammoniakemission fra stald og lager, ammoniakdeposition, nitratudvaskning til overfladevand, fosforoverskud fra bedriften og lugtgeneafstande fra staldanlæg, der ligger til grund for miljøgodkendelsen, er overholdt.

Hvis forudsætningerne for miljøtilladelsen ændres, skal der foretages nye beregninger af gene- og miljøpåvirkningen.

3. Formalia

3.1 Lovgrundlag

Miljøtilladelsen er givet på nedenstående lovgrundlag fra Miljøministeriet (inklusive eventuelle ændringer til den anførte lovgivning, der gælder på godkendelsestidspunktet).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009 (Husdyrloven).
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 8. december 2014 (Husdyrbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 853 af 30. juni 2014 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 951 af 3. juli 2013 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18. december 2012 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen), nr. 1321 af 21. december 2011 (Olietankbekendtgørelsen).

3.2 Offentlighed

Udkastet til afgørelsen har været 3 uger i høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 16. januar 2015 til 6. februar 2015 (ved kontortidens ophør), hvor der ikke er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøtilladelse vil blive offentliggjort den 13. februar 2015 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/landbrug.

3.3 Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves,

eller klagen afvises som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget senest den 13. marts 2015.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager at bruge Natur- og Miljøklagenævnets digitale klageportal, med mindre du har fået en tilladelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, der fritager dig for at anvende den digitale klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen. Du kan finde et link på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen.

Anmodning om fritagelse for indsendelse via klageportal

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Natur- og Miljøklagenævnet stiller i et vist omfang en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7254 1101 eller på mail: nmkn@nmkn.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-tors. 10.00-15.00, fre. 10.00-14.00.

3.4 Udnyttelse

Miljøtilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelse af tilladelsen, jævnfør vilkår 2.

Hvis miljøtilladelsen ikke har været helt, eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøtilladelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Fagleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Anne Marie Susgaard
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøtilladelse er sendt til:

Ansøger:

- Knud Bach, Tim Kirkevej 62, 6980 Tim

Konsulent:

- Kristian Andreassen, Vestjysk Landboforening, e-mail: kra@vjl.dk

Kontaktperson på bedriften:

- Vester Tim Agro ApS, Svingelvej 4, 6980 Tim

Ejere og beboer af nærmeste ejendomme/arealer:

- Maren Margrethe Rohde, Tim Kirkevej 29, 6980 Tim
- Leif Rohde, Tim Kirkevej 29, 6980 Tim
- Niels Simon Gyldenlev Christiansen, Tim Kirkevej 31, 6980 Tim
- Else Christiansen, Tim Kirkevej 31, 6980 Tim
- Jonna Elisabeth Rasmussen, Tim Kirkevej 52, 6980 Tim
- Knud Rasmussen, Tim Kirkevej 52, 6980 Tim
- Mads Nedergaard, Tim Kirkevej 54, 6980 Tim
- Arne Kirkegaard, Tim Kirkevej 56, 6980 Tim
- Mona Gadgaard, Tim Kirkevej 56, 6980 Tim
- Christian Peder Pedersen, Tim Kirkevej 60, 6980 Tim
- Per Pedersen, Tim Kirkevej 60, 6980 Tim
- Casper Christensen, Østerbyvej 3, 6980 Tim
- Gitte Vastrup Thomsen, Østerbyvej 3, 6980 Tim
- Britta Hedegård, Tim Kirkevej 58, 6980 Tim
- Henning Skarregaard, Tim Kirkevej 64, 6980 Tim
- Jacob Flye, Østerbyvej 5, 6980 Tim
- Jørgen Poulsgaard, Østerbyvej 7, 6980 Tim

Kopi af miljøtilladelsen er sendt til:

- Konsulent Kristian Andreassen, Vestjysk Landboforening, e-mail: kra@vjl.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, e-mail: senord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsradet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk, lp@sportsfiskerforbundet.dk

Bilag 1. Miljøreddegørelse for miljøtilladelsen

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøtilladelse, samt supplerende oplysninger, indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Der er, ifølge ansøgningen, anvendt fiktiv skema nr. 71384, version 4, og fiktiv skema 72623. Begge skemaer downloadet den 9. december 2014.

1.1 Ikke tekniske resumé

Ejeren af Tim Kirkevej 62 søger om §10 godkendelse. Det nye projekt indeholder en ændring af dele af staldanlægget samt en omlægning af dyreholdet fra en nudrift på 75,4 DE til i ansøgt 74,5 DE. Der foretages ikke udvidelse af bygninger, men opført halmlade ønskes godkendt til dybstrøelsesafdeling for ammekvægsbesætningen.

Husdyrbruget ligger i det åbne land. Den nærmeste nabobeboelse er Tim Kirkebyvej 60, som ligger i en afstand af ca. 115 meter fra nærmeste staldhjørne. Beboelsen på Tim Kirkebyvej 62 er ligeledes nærmeste beboelse i samlet bebyggelse ved Vester Tim. Der er 2,8 km til nærmeste byzone ved Tim.

Der har ikke tidligere været meddelt miljøtilladelse til husdyrbruget.

Husdyrbruget har 58,2 ha udbringningsareal, hvor af de 42,3 ha er ejet og de 15,9 ha er forpagtet. Der er ingen aftalearealer. Herudover har husdyrbruget 11,6 ha græsningsarealer, der ikke anvendes som udbringningsareal. Husdyrtætheden på husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer er ifølge ansøgningen 1,51 DE/ha.

1.2 Oplysninger omkring husdyrbruget

Udspretningsarealer

Oversigt over arealerne ses i bilag 5. Der indgår som udspretningsareal 58,18 ha. Randzoner og afgræsningsarealer er fratrukket udspretningsarealet og kan ses på kortbilaget.

Sædskiftet er valgt til K2. Vandings, jordbundstype og dræningsforholdene fremgår af indsendte ansøgningssystem. (Robuste arealer kan være drænet, men dette er ikke vurderet, da det er uden betydning i forbindelse eventuelle P-krav).

Ejendommens udspretningsarealer er hovedsagelig sandjord (JB2). Med nyeste viden er ingen arealer beliggende i Nitratklasse, og ingen af arealerne er beliggende i Nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). 5,92 ha er registreret som lavbundsareal. Det sidste indebære at der maks. må være et P-overskud på 2 kg/ha.

Husdyrgødning: På ejendommen produceres gylle og dybstrøelse. Dybstrøelsen opbevares enten i staldene eller på møddingplads indtil det udbringes i forbindelse med forår / efterårsarbejdet. Gyllen opbevares i gylletankene.

Afgræsning: I sommerhalvåret vil dyrene være på græs. I ansøgningen er dyrene regnet som værende på stald med undtagelse af ammekvæget, der er oplyst til at være udegående udenfor harmoniareal i 4 mdr.

Modtagelse af husdyrgødning: DE der modtages er minkgylle. Husdyrgødningen udbringes efter gældende regler i forbindelse med forårsarbejdet.

I henhold til lovgivningen har ansøger forholdt sig til forskellige miljømæssige forhold, hvilket er angivet i nedenstående tabel.

Kortmateriale	
	Vedlagt
Nuværende bygninger og planlagt byggeri, samt eksisterende og fremtidig beplantning	Se bilag 4
Bedriftens samlede arealer, samt bedriftens udbringningsarealer, inkl. aftalearealer	Se bilag 5

Miljø, natur, landskab og naboforhold			
		ja	nej
1	Overholder stalde, gødningsopbevaringsanlæg o. lign afstandskravene til vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirkksomhed, beboelse og naboskel?	X	
2	Overholder anlæggene afstandskravene til eksisterende og fremtidige byzoner og sommerhusområder, samt lokalplanlagte områder i landzone?	X	
3	Ligger anlæggene mere end 300 m fra beskyttede naturtyper?		X
4	Ligger udbringningsarealerne uden for arealer med et direkte fald på 12 ^o , eller mere ned til søer og vandløb?	X	
5	Ligger anlæggene uden for registrerede og udpegede lavbundsarealer?	X	
6	Ligger udbringningsarealerne uden for nitratklasserne II og III?	X	
7	Ligger udspretningsarealerne uden for lavbundsarealer og drænedede lerjorde med P-tal over 6, der afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor?		X
8	Ligger udbringningsarealerne uden for nitratfølsomme indvindingsområder?	X	
9	Ligger husdyrbruget uden for fredede områder, Natura 2000-områder, eller beskyttede naturarealer?		X
10	Ligger nye anlæg og udvidelser af eksisterende anlæg uden for områder med landskabelig værdi, eller værdifulde kulturmiljøer?	X	

I forbindelse med ansøgningen om miljøtilladelse til omlægning af dyrehold, er der foretaget beregninger, af det ansøgte projekts miljømæssige konsekvenser mht. lugt, ammoniakemission, ammoniakdeposition, fosforoverskud og nitratudvaskning til overfladevandet. Oplysninger omkring lugt, ammoniak emission og resultatet af beregningerne af lugtgener, ammoniakemission/deposition, forfor overskud og kvælstofudvaskning er angivet i afsnit 1.5 og 1.7-1.8. Der er ifølge ansøgningen, foretaget beregning i en fiktiv ansøgning med skema nr. 71384 og 72623.

Transporter: Antallet af transporter til og fra ejendommen vil ikke blive øget i forhold til nudriften. Transporten der sker fra og til ejendommen kan opdeles i 2 typer. Transporter fra og til arealerne, og transporter der relaterer til eksterne firmaer. Vurderingen er, at generne ikke vil ændres mærkbart som følge af ændringen i dyreholdet. Der vil selvfølgelig være nogle transporter mellem Vestervej 15 og Tim Kirkevej 62, men til gengæld stopper afhentning af mælk.

Støv: Der forventes ikke generende støv fra ejendommen.

Lys: Der forventes ikke at naboer generes af lys.

Fluer: Flueplager forebygges ved at holde en god hygiejne i staldene

Støj: Der er ikke mange støjkilder på ejendommen. De væsentligste støjkilder vil være i forbindelse med for og efterårsarbejdet.

Der forventes ikke en væsentlig negativ udvikling i støv, støj, lysgener og fluer som følge af projektet.

Døde dyr: Eventuel døde dyr opbevares på cementplads ved gavl. Bygning 4. Se bilag 4 (bygningsoversigten). DAKA henter dyrene først kommende hverdag, efter ansøger har bedt om afhentning.

Olie og kemi:

Olier: Smøreolier og andre mindre olieoplæg opbevares i bygning 6. Evt. spild opsamles omgående med sugende materiale. Diesel på ejendommen bliver opbevaret i godkendt tank på 1.300 l på cement bund i bygning 6 maskinhuset.

Kemikalier: Kemikalier til anvendelse mod ukrudt, sygdomme og skadedyr i marken opbevares i skab i bygning 6 (se bygningsbilag).

Affald: Affald opbevares enten i bigbags eller på cementplads i bygning 6. Affaldet køres til genbrugspladser. Jern og andre metaller afhentes / eller bringes til skrothandler. Affald fra medicin, emballage tages enten retur af dyrlægen eller afleveres på genbrugsplads.

1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning

Stald anlæg med dyr, Nudrift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Alder ind	Alder ud	Antal sti-pladser	foderkor. eller andre særlige virkemidler
Eksisterende stald 2+3							
Malkekøer	Bindestald m. riste	42	56,38				Ingen
Småkalve	Dybstrøelse, hele arealet	10	2,70	0 mdr.	6 mdr.		Ingen
Opdræt	Spaltegulvbokse	35	16,67	6 mdr.	27 mdr.		
I alt					-	-	-

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg) Eller Alder ind	Udgangs vægt (kg) Eller Alder ud	Antal sti-pladser	foderkor. eller andre særlige virkemidler
Eksisterende stald 2+3+4							
Småkalve	Dybstrøelse + kort ædeplads	20	5,9	3,0 mdr.	6,0 mdr.		Ingen
Opdræt, tung race	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	55	20,91	6,0 mdr.	15,0 mdr.		Ingen
Opdræt, tung race	Sengestald m. spalter (kanal, bagskyl el. ringkanal)	22	11,18	15,0 mdr.	22,0 mdr.		Ingen
Ammekøer	Dybstrøelse, hele arealet	15	10,71	over 600 kg			Ingen
Småkalve	Dybstrøelse, hele arealet	4	1,08	0 mdr.	6,0 mdr.		Ingen
Opdræt	Dybstrøelse, hele arealet	45	20,71	6,0 mdr.	25,0 mdr.		Ingen
Tyrekalve	Dybstrøelse, hele arealet	8	0,94	40,0 kg	220 kg	4	Ingen
Ungtyre	Dybstrøelse, hele arealet	8	3,08	220 kg	550 kg	4	Ingen
I alt			74,5		-	-	-

Ammekvæget er udegående uden for harmoniareal i 4 mdr. svarende til 5,94 DE.

1.4 Oplysninger om opbevaringsanlæg og opbevaringskapacitet

	Gyllebeholder		Møddingsplads		Gyllebeholder 2*	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Dimension (dybde x diameter)	Ikke oplyst	Ikke oplyst	60 m ²	60 m ²	-	-
Lagerandel flydende i procent					-	
Lagerandel fast i procent					-	
Opbevarings-kapacitet	1.200 tons	1.200 tons	- tons	- tons	99 tons	99 tons
Fast overdækning	Nej	Nej			-	

*Gyllebeholder på 400 m³ er taget ud af drift, og der er slået hul i siden. Beholderen må maksimal indeholder 99 m³.

Dybstrøelse

Produktion 677,5

Dybstrøelsen opbevares enten på møddingsplads, i stalde, eller udbringes direkte på arealerne i forbindelse med for- eller efterårsarbejdet.

Kvæggylle

Produktion 151,1

Der er 2 tanke 1 på 1200 m³, samt en buffertank hvor der maksimal kan være 99 m³, idet tanken er meldt ud af drift.

Der produceres ifølge DLBR 151 tons gylle. Derudover er der ekstra vand fra møddingspladsen på ca. 50 m³. Med en samlet kapacitet på i alt maksimal 1299 m³ giver det en opbevaringskapacitet på > 12,0 mdr.

1.5 Beregninger på anlæg

Ammoniak

Samlet meremission fra anlæg er på 79,3 kg N/år. Samlet emission på produktionsniveau er 575,0 kg N/år. Ammoniakemissionsberegninger er foretaget på baggrund af, at ammekvæget er udegående i 4 mdr.

Resultat af beregning af ammoniakemission.

Sum	Nudrift	608,78	495,57	132,10		0,00	0,00	0,00	495,57
	Ansøgt	126,24	574,84	-23,26		0,00	0,00	0,00	574,84

Påvirkning af natur:

N-depositionsberegninger: Der er foretaget beregninger til §3 Hede ca. 900 m fra ejendommen, samt til §3 mose ca. 950 m fra ejendommens bygninger.

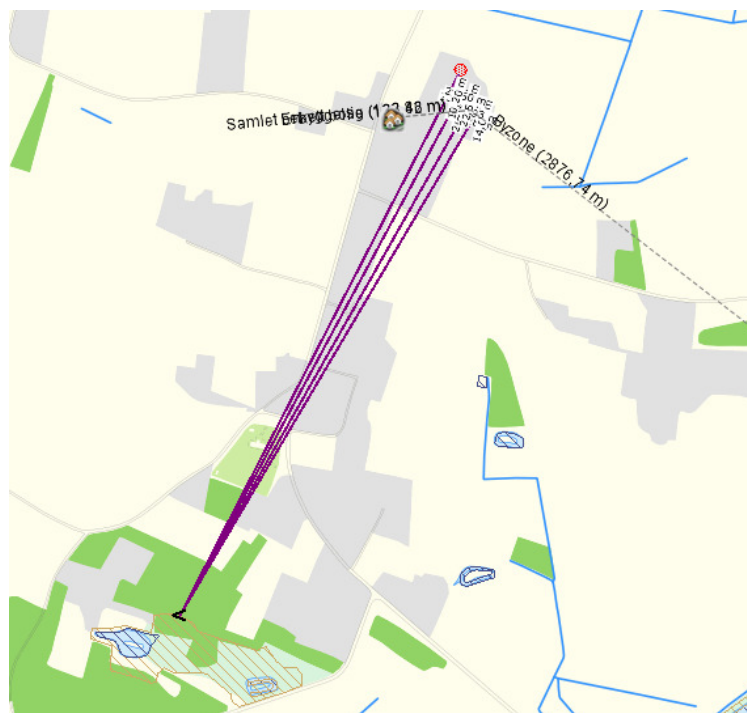
Beregning til **§3** Hede beliggende ca. 900 m NØ for ejendommen.

	Kildehøjde	Ruhed opland	Ruhed natur	kgN
	6 m	L	Mk	
Højeste merdeposition i naturområdet				0,0
Højeste totaldeposition i naturområdet				0,0

Beregning til **§3** Mose beliggende ca. 950 m SV for ejendommen.

	Kildehøjde	Ruhed opland	Ruhed natur	kgN
	6 m	Rv	Mk	
Højeste merdeposition i naturområdet				0,0
Højeste totaldeposition i naturområdet				0,0

Lugt

Lugtgeneregning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	139,80	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	78,59	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	44,21	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Resultat af lugtgeneregning

Afstand til eksisterende eller fremtidig byzone ved Tim: ca. 2,8 km.

Afstand fra nærmeste staldhjørne til samlet bebyggelse: 115 meter.

Afstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt (Tim Kirkebyvej 62): 115 meter.

1.6 Oplysninger omkring arealer

Arealer	
	Hektar
Bedriftens samlede areal	70,90
Bedriftsarealer til udbringning af husdyrgødning	42,28
Tilforpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning	15,9
Rene afgræsningsarealer	11,6

Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **46,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Nej**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **26,00 %**

1.7 Oplysninger om gødning

Gødningsregnskab (Nudrift)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	7317,24	1066,07	70,00	72,66	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	266,27	32,72	45,00	2,70	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen adresse	Svinegylle	1275,00	260,00	75,00	15,00

Afsat gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	266,27	32,72	2,70	0
Kvæggylle	7317,24	1066,07	72,66	0
Svinegylle	1275,00	260,00	0	15,00
Total	8858,51	1358,79	75,36	15,00

Harmonital: 1,64 DE/ha

Gødningsregnskab (ansøgt) (scenarie 1)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	1040,67	155,19	70,00	11,18	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	6132,25	840,86	45,00	57,40	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Djeld Minkfarm Aps Tim Kirkevej 88 6980 Tim CVR: 66108015	Minkgylle	2244,00	630,00	70,00	19,00

Afsat gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	6132,25	840,86	57,40	0
Kvæggylle	1040,67	155,19	11,18	0
Minkgylle	2244,00	630,00	0	19,00
Total	9416,92	1626,05	68,58	19,00

Harmonital: 1,62 DE/ha

Gødningsregnskab (ansøgt) (scenarie 2)

Ansøger ejer ammekvægsbesætningen. Derudover fungerer stalden som kviehotel for kvier fra Vestervej 15, 6980 Tim. I tilfælde af, at der kommer færre kvier fra Vestervej 15, vil ansøger gerne have mulighed for at kunne udskifte op til 15,8 DE i kvæggylle med 15 DE i svinegylle.

Der er indsendt fiktiv ansøgning skema nr. 72623, hvor antallet af kvier er reduceret med 34 stk. (6 mdr. - kælving) svarende til 15,7 DE. I gødningsregnskab er der indsat 15,8 DE i svinegylle

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	1040,67	155,19	70,00	11,18	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	4438,91	599,85	45,00	42,06	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Djeld Minkfarm Aps Tim Kirkevej 88 6980 Tim CVR: 66108015	Minkgylle	2244,00	620,00	70,00	19,00
Ingen adresse	Svinegylle	1580,00	395,00	75,00	15,80

Afsat gødningsmængde

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	4438,91	599,85	42,06	0
Kvæggylle	1040,67	155,19	11,18	0
Svinegylle	1580,00	395,00	0	15,80
Minkgylle	2244,00	620,00	0	19,00
Total	9303,58	1770,04	53,24	34,80

Harmonital: 1,57 DE/ha

1.8 Beregninger på arealer

(Scenarie 1)

Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	52,26 ha	4,3 kg P/ha/år	11,1 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	4,3 kg P/ha/år	8,3 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	5,92 ha	4,3 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	4,3 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-75,1 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **10,1 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **27,9 kg P/ha/år.**

P-afrørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **19,1 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **8,8 kg P/ha/år.**

Nitratudvaskning og maksimal dyretryk og reel dyretryk

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE _{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,62	83,5
DE _{reel}	1,51	68,7

Beregning af nitratudvaskning svarende til plantebrug

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	68,7
Merudvaskning fra husdyrbrug	0,0

Nitratberegning (Grundvand)

Der er ingen arealer indenfor nitratfølsomme grundvandsområder.

(Scenarie 2)

Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	52,26 ha	0,0 kg P/ha/år	12,4 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	0,0 kg P/ha/år	4,0 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	5,92 ha	0,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-1,6 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **11,4 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **30,4 kg P/ha/år.**

P-afrørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **19,1 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **11,3 kg P/ha/år.**

Nitratudvaskning og maksimal dyretryk og reel dyretryk

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE _{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,57	81,2
DE _{reel}	1,51	68,6

Beregning af nitratudvaskning svarende til plantebrug

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	68,7
Merudvaskning fra husdyrbrug	-0,1

1.9 BAT (Bedst tilgængelig teknik/ renere teknologi)

Management og Egenkontrol

Ansøger er bevidst om at miljøet, i den udstrækning det er muligt, skal til gode ses, at der skal være en høj dyrevelfærd og at der ikke anvendes unødvendige ressourcer. (Godt landmandskab). Derfor vil ansøger i den daglige drift blandt andet have fokus på følgende:

- Eventuelle medarbejderne orienteres om at ejendommen har en §10 godkendelse, og det ansvar der følger.
- Ved kørsel med maskiner hvor der afsættes jord/husdyrgødning på vejene foretages der rengøring.
- At markdriften sker med udgangspunkt i udarbejdede mark-gødningsplaner, hvor der optimeres på mængden af gødning.
- Forbruget af vand, pesticider, energi og indkøbt foder, (registres i driftsregnskabet).
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der bliver lagt vægt på høj dyrevelfærd. Blandt andet vil der blive brugt tid på opsyn, også udenfor alm. arbejdstid (aftenrunde), så syge dyr kan få behandling hurtigst muligt. Problemer i besætningen vil også i det daglige forsøges forebygget ved, at de fysiske rammer for dyrene er i orden bla. ved at dyrene sikres et tørt leje.
- Forebyggelse af uheld og driftsforstyrrelser ved alm. opmærksomhed, og ved at ejer og medarbejdere i forbindelse med brug af maskiner tilser, at tingene fungerer, og at maskinernes afskærmning er i orden.

Staldanlæggene

Generelt for alle staldafsnit har bedriftens ansvarlige fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelige i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne, men selvfølgelig også holdt op mod økonomien. Alle dyre fra ansøgers besætningen (består af ammekøer, tyre og opdræt er placeret på dybstrøelse i vinterhalvåret, og om sommeren er de på græs.

Kvieopdrættet fra Vestervej 15, som er opstaldet på Tim Kirkevej 62, er enten opstaldet i dybstrøelsesstald med fast gulv ved foderbordet, eller i sengebåsestald med spalter. Systemerne vurderet til at være BAT, af 2 årsager. I den ene stald ville etablering af skraber give maks. 25 kg i reduktion/år, og det ville aldrig ud fra en proportionalitetsbetragtning kunne forsvares at investerer i hverken spalteskraber eller robotskraber. Det samme gælder i den anden stald med dybstrøelse, hvor effekten ville være ca. 60 kg om året. Opnåelse af en effekt på henholdsvis 30 og 60 kg ville endda kræve, at dyrene var på stald hele året.

Opbevaring af gylle og dybstrøelse

Opbevaring sker efter lovgivning. Dybstrøelsen opbevares i staldene indtil det udbringes i forbindelse med forår / efterårsarbejdet eller det placeres på møddingsplads og opbevares efter reglerne. Gylle opbevares i gylletank og der føres logbog over flydelaget.

Fodring:

I sommerhalvåret lever den største del af besætningen udelukkende af græs som indtages via afgræsning. Dvs. fodring sker efter ædelyst. I perioder hvor dyrenes foderoptagelse ikke sker 100 % via afgræsning, får dyrene tildelt ekstra foder i form af enten ensilage, restprodukter eller tilskudsfoder. I de fleste besætninger med opdræt / ammekvæg fodres

dyrene ud fra erfaringer, vurdering af huld samt efter ædelyst og der udarbejdes ikke foderplaner.

Udbringning af Husdyrgødning

I forbindelse med udbringningen af husdyrgødningen er der primært fokus på 2 områder:

1. Optimering af planteproduktionen. 2. Hensyntagen over for det omgivende miljø (naturen og naboerne)

- For at optimerer planteproduktionen men også det omgivende miljø afpasses tilførslen af husdyrgødningen afgrødernes behov samt deres vækstperiode.
- Ligeledes udbringes husdyrgødningen under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab.

Bilag 2. Miljøvurdering for miljøtilladelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, i det nedenstående, miljø- og genepåvirkningen, som følge af den ansøgte ændring af husdyrbruget, samt af det samlede husdyrbrug. Nedenstående belyser endvidere, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen, opfylder kravet om anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

Der gøres hermed opmærksom på, at i de følgende afsnit, anvendes forkortelsen "§ 7 i husdyrloven", hvilket henviser til § 7 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.1 Baggrund

Ejeren af Tim Kirkevej 62 søger om §10 godkendelse. Der foretages et skift i dyretype fra 76,96 DE i malkekvæg med opdræt til 74,5 DE i kvier og ammekvæg. Der foretages godkendelsespligtige ændringer idet en eksisterende halmlade ønskes godkendt til dybstrøelsesafdeling for ammekvægsbesætningen, kvierne vil være i den eksisterende kvægstald. Der foretages ikke udvidelse af eksisterende bygninger.

Dyrene vil om sommeren være udegående på græsarealer.

Da der er udbringningsarealer som ligger indenfor kvælstoffølsomme områder og i lavbundsområder, er der i denne §10 tilladelse foretaget en vurdering og godkendelse af udbringningsarealer og græsningsarealer.

2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold

2.2.1 Generelle afstandskrav

De lovpligtige afstandskrav i §§ 6 og 8 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er ifølge ansøgningens oplysninger, overholdt.

Eksisterende stald ligger mindre end 15 meter fra stuehuset. Der er tale om eksisterende bygning, og lovkravet gælder kun ved nybyggeri.

Ringkøbing-Skjern Kommune er ikke i besiddelse af oplysninger, der kan begrunde, at der skal stilles skærpende afstandskrav i forhold til dem, husdyrloven foreskriver i § 6 og § 8.

På baggrund af, at de lovpligtige afstandskrav er overholdt, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne, eller væsentlig risiko for forurening.

2.2.2 Beskyttelseslinjer

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger endvidere uden for kystnærhedszone.

Det er på baggrund af ovenstående, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

2.2.3 Kulturmiljø

Anlægget ligger udenfor områder, der iht. Kommuneplan 2013 til 2025 indeholder et særligt værdifuldt kulturmiljø. Der er mindre dele af udbringningsarealet og

græsningsarealet, som ligger indenfor værdifuld kulturmiljø omkring fjordene Vest Stadil Fjord og Stadil Fjord. Alm. landbrugsdrift samt græsning af arealer, der allerede er i landbrugsmæssigt drift vurderes ikke at ville påvirke kulturmiljøet.

Det er derfor vurderet, at omlægningen af dyreholdet ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

I forbindelse med husdyrbrugets arealer, ligger der beskyttede diger i henhold til Museumslovens § 29a (se bilag 11). Der gøres opmærksom på, at digerne ikke må ændres, eller fjernes uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

2.2.4. Placering i landskabet

Landskabet omkring anlægget er ikke i Kommuneplan 2013 til 2025 udpeget som bevaringsværdigt landskab eller større uforstyrret landskab.

Husdyrbruget ligger i landskabstypen slettelandskab. Slettelandskabet er karakteriseret ved et langstrakt og fladt eller jævnt faldende terræn og en meget ensartet topografi. Det kan være store åbne arealer eller mindre, afgrænset af læhegnsstruktur. Det er en robust landskabstype og er dermed som udgangspunkt egnet for ny placering eller udvidelse af eksisterende landbrug.

Der foretages ikke udvidelse af de eksisterende bygninger

Det er på baggrund af ovenstående, Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om, at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune.

Husdyrbruget vurderes således hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

2.3 Indretning og drift

Der er stillet vilkår om, at antallet af dyreenheder, som gennemsnit per år maksimalt må være 74,5 DE, samt med en maksimal forskydning på 10 % i de enkelte dyretyper. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at en eventuel forskydning inden for de enkelte dyretyper i henhold til vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener fra husdyrbruget.

2.3.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

Formålet med Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er, at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Forebyggelse og begrænsning af forurening skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik herunder renere teknologi, dvs., eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme, eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT.

Staldindretning

Alle ammekøer med tilhørende opdræt og tyre går i dybstrøelsesstald om vinteren og er udegående på græs om sommeren. Der er ikke BAT-emissionskrav til ammekvæg.

Ringkøbing-Skjern kommune anser det valgte staldsystem som værende BAT for ammekvæget.

Småkalve under 6 mdr. er ligeledes ikke omfattet af en BAT-emissionskrav. Ringkøbing-Skjern kommune anser det for BAT, at småkalve går på dybstrøelse.

Opdræt over 6 mdr. af malkekvæg er omfattet af et BAT-emissionskrav. Ringkøbing-Skjern Kommune har beregnet et vejledende BAT emissionskrav på opdrættet af malkekvæg.

	antal	Emissionsværdi	BAT-emission	Bemærkninger
Kvier				
Sengestald med spalter, ringkanal:	22	5,715	125,73	
Dybstrøelse, hele arealet:	32	3,04	97,28	
Dybstrøelse, kort ædeplads m fast gulv:	55	2,86	157,3	Værdien er aflæst i HG
Samlet BAT-emissionskrav:			380,31	

En beregning i IT-ansøgningssystemet viser, at der udledes 417,5 kg N fra opdræt, hvilket er 37,2 kg mere end kravet.

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-251985	KvKs10	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	157,04	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	157,04
	KvKs08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		126,24	149,50	-23,26	-18,42%	0,00	0,00	0,00	149,50
	KvKs09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	110,98	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	110,98
Sum	Nudrift	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Ansøgt	126,24	417,52	-23,26		0,00	0,00	0,00	417,52

Hvis der lægges skraber på spaltegulvet vil der kunne fjernes 31 kg. Ansøger har oplyst, at det ikke ud fra en proportionalitetsbetragtning vil kunne forsvares at investerer i hverken spalteskraber eller robotskraber. I beregningen for BAT-emission er der ikke taget højde på at dyrene er på græs i en periode om sommeren.

Da der er tale om eksisterende stalde, er der ikke mulighed for at kunne hæve andelen af dybstrøelse der køres direkte ud til 100 %.

Ringkøbing-Skjern kommune anser de valgte staldsystemer som værende BAT, for et husdyrbrug af denne størrelse, hvor ændringen i dyrehold foretages i eksisterende stalde.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Opbevaring af gylle og dybstrøelse sker efter gældende lovgivning. Der føres logbog over flydelaget.

Det er oplyst at tilførslen af husdyrgødningen tilpasses afgrødernes behov samt deres vækstperiode. Ligeledes udbringes husdyrgødningen under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab.

Ringkøbing-Skjern Kommune, anser det for værende BAT, at man tager højde for udbringningsarealernes fysiske karakter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dvs., eks. jordtype, struktur og hældning, samt forhold som regn, vanding og sædskifte.

Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen,

vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

Konkluderende vurdering af BAT

På baggrund af ovenstående redegørelse for BAT inden for staldteknologi, opbevaring og udbringning vurderes det, at den konkrete anvendelse af BAT, lever op til det Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for et husdyrbrug af denne størrelse og dyresammensætning.

2.3.2 Håndtering af regnvand og restvand

Overfladevand fra møddingsplads løber til gylletank.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at generel lovgivning, samt vilkår i miljøtilladelsen, tager tilstrækkelig hånd om husdyrbrugets håndtering af regnvand og restvand, således det ikke påvirker omgivelserne væsentligt.

2.3.3 Medicin, olie og brændstof

Der er stillet vilkår om opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte omgivelserne mod væsentlige påvirkninger som følge af husdyrbrugets anvendelse af kemikalier, fyringsolie og brændstof.

2.3.4 Håndtering og opbevaring af affald og døde dyr

Der er stillet vilkår om håndtering og opbevaring af affald og døde dyr.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, på baggrund af redegørelsen fra ansøger, samt vilkår i miljøtilladelsen, at håndteringen og opbevaring af affald fra husdyrbruget, vil ske under hensyntagen til omgivelserne.

2.3.5 Håndtering af unormale driftssituationer, eller uheld

Der er stillet vilkår om, at såfremt der opstår driftsuheld, skal der fremsendes en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

2.4 Begrænsning af eventuelle gener for naboer

2.4.1 Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtemissionen fra staldanlæg, hvilket er foretaget efter den nye lugtvejledning. Lugtgeneafstandene (afstande, hvor der kan forventes væsentlig lugtgener), er ifølge ansøgningen som følgende:

Byzone:	140 meter
Samlet bebyggelse:	79 meter
Enkelt bolig:	44 meter

Ifølge ansøgningen, er de faktuelle afstande minimum 115 meter til samlet bebyggelse og 115 meter til enkelt bolig. Afstanden til den nærmeste byzone (Tim) er 2,8 km.

Ifølge ansøgningen, er genekriterierne for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig overholdt, idet de ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Beregningerne af lugtemissionen viser altså, at geneafstandene fra staldanlægget, er mindre end de faktuelle afstande til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig (uden

landbrugspligt). Der ligger endvidere ikke fremtidig byzone-, eller sommerhusområder inden for geneafstanden fra husdyrbruget.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

2.4.2 Støj

Der er ikke mange støjkloder på ejendommen. De væsentligste støjkloder vil være i forbindelse med markarbejdet forår og efterår.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøtilladelse.

Der er i miljøtilladelsen fastsat vilkår om, at såfremt, der skulle opstå støjgener for de omkringboende og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages støjmålinger. Der er endvidere fastsat vilkår om støjniveauer for husdyrbruget.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget, foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

2.4.3 Lys

Der er oplyst, at der ikke forventes generende lys for naboer.

Det vurderes, at lys fra husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, idet der ikke er mange lyskloder på ejendommen. Der er endvidere fastsat vilkår til, at husdyrbruget ikke må give anledning til lysgener for naboer.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at husdyrbrugets skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende, til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

2.4.5 Støv

Der er ikke mange støvkloder på ejendommen. De væsentligste støvkloder vil kunne opstå i forbindelse med markarbejdet forår og efterår.

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

2.4.6 Trafik, til- og frakørsel

Ansøgt projekt vil ikke give anledning til forøgelse af transport til og fra husdyrbruget idet dyreholdet ikke udvides. Der er vil blive flere transporter mellem Tim Kirkevej 62 og Vestervej 15, men til gengæld stopper afhentning af mælk.

Idet der ikke kommer en forøgelse af transporter, er det Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse, at der ikke vil være væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsler, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Ved arbejdskørslernes ophør, skal det offentlige vejareal, jf. Færdselslovens § 14, rengøres. Det er Politiet, der er myndighed for færdsel på offentligt areal.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, ved overholdelse af de generelle krav mht. til transport fastsat i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, at transport af husdyrgødning, kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne.

2.4.7 Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrafter er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget er velbegrundede.

2.5 Alternative løsninger

2.5.1 Andre muligheder

Det ansøgte dyrehold er den produktion ansøger ønsker at have i fremtiden. Ved at anvende de eksisterende bygninger skal der ikke bygges nye anlæg, hvilket anses som værende mest hensigtsmæssigt i forhold til det omgivende miljø.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området giver anvendelse af eksisterende anlæg ingen ændringer i det samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter ændringen.

2.6 Natur og vand

2.6.1 International natur – beskrivelse

De internationale naturbeskyttelsesområder er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et, eller flere af disse udpegede områder.

Habitatområderne og Fuglebeskyttelsesområderne, der er udpeget på grundlag af EU's naturdirektiver, udgør tilsammen Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede områder i hele EU. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen om beskyttelse af vigtige vådområder. Ramsarområderne ligger alle indenfor grænserne af fuglebeskyttelsesområder og beskyttelsen er dækket ind af EU-beskyttelsen.

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre, eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og dyre- og planterarter inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

Habitatdirektivet rummer også regler om at beskytte særlige arter, både i og udenfor Natura 2000-områder. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Disse arter (flere padder, markfirben, odder, hasselmus m.fl.) må ikke få beskadiget deres yngle-, eller rasteområder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre, eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang.

Nærmeste Internationale Naturområder, er habitatområde Kimmelkær Landkanal, som ligger 2,9 km fra husdyrbrugets anlæg og 1,5 km fra husdyrbrugets nærmeste udbringningsareal og 1,1 km fra nærmeste græsningsareal. Udbringningsarealer og græsningsarealer afvander ikke til Simmelkær Landkanal. Alle arealerne ligger i oplandet til Stadil Fjord. Stadil Fjord afvander til Ringkøbing Fjord

For beskrivelser af de internationale naturområder henvises til Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk

2.6.2 Vandmiljøet

Kvaliteten af vandmiljøet i søer og fjorde, er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer, der medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger, som eksempelvis søsalat. Ved for store tilførsler af næringsstoffer, reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetationen, som eks. ålegræs reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltsvind, øges til skade for plante- og dyrelivet.

Generelt tilføres markerne flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Etablering, udvidelse, eller ændring af husdyrbrug kan give anledning til et øget tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Transporten af næringsstoffer fra arealerne, kan ske via udvaskning til grundvandet, som dernæst føder vandløb, søer og fjorde, eller ske som overfladeafstrømning, via dræn, eller direkte til vandløb, søer og fjorde.

Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord, skal sikre at søer, vandløb, grundvandsforekomster og kystvande i udgangspunktet opfylder miljømålet 'god tilstand' inden udgangen af 2015. Endvidere skal det sikres, at eventuelle forringelser af tilstanden for vandområderne forebygges. (Vandplanen findes på Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk)

Vandløb

Miljømål for vandløb, omfatter både kemisk tilstand og økologisk tilstand. Størstedelen af vandløbene i hovedvandoplandet skal opfylde målet om god økologisk tilstand, mens en mindre del målsættes til et godt økologisk potentiale. I sidstnævnte tilfælde, er der tale om vandløb, som er kunstigt anlagte, eller stærkt fysisk modificerede. En mindre andel af vandløbene, har et strengere miljømål i form af høj økologisk tilstand, fordi den nuværende tilstand er fauna klasse 7.

Miljømål for vandløb:

Type	Høj tilstand	God tilstand
'Normal'	7	6 eller 5
'Blødbund'	5	4

Tallene i tabellen refererer til smådyrsfaunaen, bedømt ved hjælp af Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI).

En del af husdyrbrugets arealer ligger ved, eller i oplandet til vandløb Sønderby Strøm, Tim Å og andre ikke målsatte men beskyttede vandløb. Ifølge Vandplan 2010-2015 må vandløbene ikke anvendes til formål, der hindrer opfyldelse af de konkrete miljømål fastsat i Vandplanen.

Ifølge Vandplan 2010-2015 er miljømålet for vandløbet Tim Å god økologisk tilstand (Gt). I den konkrete sag er det ikke vurderet, om der er mål opfyldelse for vandløbet. De øvrige beskyttede vandløb har ingen målsætning.

Det forventes, at de generelle forbedringer i forhold til vandkvalitet, fysiske forhold, fri passage og vandindvinding, i et vist omfang, vil bidrage til at sikre gunstig bevaringsstatus for de særlige arter og naturtyper, der er tilknyttet vandløb i oplandet.

Det er kommunens vurdering, at almindelig landbrugsdrift på vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke vandløbskvaliteten i væsentlig grad. Med de nye krav om 10 meter randzoner langs væsentlige vandløb, vil påvirkningen på vandløb, fra landbrugs relateret arealdrift, være yderst minimal.

Der gøres hermed opmærksom på, at der iht. vandløbslovens § 69, stk. 1, gælder følgende for flere af husdyrbrugets afgræsningsarealer, som ligger ned til vandløb:

- *Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 meter.*

Det betyder, at der er krav om 2 meter dyrkningsfrie bræmmer langs de vandløb, der er angivet som "2 meter bræmmer ved vandløb" på bilag 7. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Endvidere gøres opmærksom på, at husdyrbruget har udbringningsarealer, som ligger ned til vandløb, der er omfattet af gældende randzonestov (Lov om randzoner). For disse vandløb gælder:

- *Der må ikke på indtil 10 meter fra bredden foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning, eller anden jordbearbejdning.*

Det betyder, at randzonearealet ikke kan indgå som udbringningsarealer, men vil kunne anvendes til afgræsning. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på husdyrbrugets udbringningsarealer.

2.6.3 Jordtype, eventuelle dræn og opland

Husdyrbrugets ejede/forpagtede udbringningsarealer består af i alt 58,2 ha, der er fordelt som angivet i nedenstående tabel:

Antal hektar	Jordtype	Opland
57,4	JB2	Stadil Fjord
0,8	JB11	Stadil Fjord

3,9 ha er angivet til at være drænet. Robuste arealer kan være drænet, men dette er ikke angivet i ansøgningen, da det ikke har betydning for fosforberegningerne.

2.6.4 Sædskifte

På alle marker er der valgt et K2 sædskifte, hvilket svarer til referencesædskiftet for ejendommen.

Eftersom ansøger har valgt samme sædskifte, som referencesædskiftet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskiftet. Der er derfor ikke stillet krav til specifikke sædskifter, idet ansøger ikke har anvendt "sædskifte" som virkemiddel for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

2.6.5 Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne er der bl.a. forbud i mod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer. For planterarterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på husdyrbrugets udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune:

Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af husdyrbrugets drift.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af husdyrbrugets drift.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af husdyrbrugets drift. Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer.
Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padde påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At der ikke inddrages yderligere jord til bebyggelse, og derved vil projektet ikke påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse, ikke vil ske øvrige ændringer i husdyrbrugets arealanvendelse, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

2.6.6 Kvælstofudvaskning til overfladevand

Kvælstofudvaskningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er der sket et tydeligt fald i nitratudvaskningen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen, delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Husdyrlovens generelle nitratbeskyttelse

I husdyrloven er beskyttelsen af vandområderne mod nitratudvaskningen rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder jf. Miljøstyrelsens Nitratklassekort. Arealer, som hører under kategorierne "Nitratklasse I, II eller III", er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for (dog med visse modifikationer).

Alle udbringningsarealer ligger i oplandet til Stadil Fjord, der afvander til Ringkøbing Fjord, som er et kvælstofsårbart Natura 2000-område. Udbringningsarealerne ligger dog ikke i nitratklasserne I, II eller III, hvilket betyder, at nitratudvaskningen fra arealerne til overfladevandet, som udgangspunkt, er reguleret af de generelle harmoniregler, som ifølge ansøgningen er overholdt.

Ifølge ansøgningen kan der på ejede og forpagtede arealer tillades et husdyrtryk på 1,62 DE/ha, hvilke svarer til, at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{max}) er 83,5 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 1,51 DE/ha, hvilke svarer til at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{reel}) er 68,7 kg N/ha/år.

I kraft af at ansøger anvender et virkemiddel, i form af 26% ekstra efterafgrøder, vil den reelle udvaskning til overfladevandet (DE_{reel}) reduceres til 68,7 kg N/ha/år.

Scenarie 2

Ansøger ønsker at have mulighed for at kunne udskifte op til 15,8 DE i kvæggødning med 15 DE i svinegylle.

Der er indsendt fiktiv ansøgning skema nr. 72623, hvor antallet af kvier er reduceret med 34 stk. (6 mdr. - kælving) svarende til 15,7 DE. I gødningsregnskab er der indsat 15,8 DE i svinegylle.

Beregning viser, at udvaskningen ikke stiger ved at udskifte op til 15 DE i dybstrøelse fra kvæg med 15 DE i svinegylle.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevandet er dermed overholdt, ifølge beregning foretaget i ansøgningssystemet.

Grundlag for skærpet nitratbeskyttelse.

Det følger af husdyrgodkendelsesloven, at kommunalbestyrelsen, inden der meddeles tilladelse eller godkendelse af et husdyrbrug, skal vurdere om det ansøgte kan medføre væsentlige virkninger på miljøet i sig selv, eller i kumulation med andre projekter og planer.

Til opfyldelse deraf foretages der, for husdyrbruget, en konkret vurdering af om der er grundlag for en nitratbeskyttelse, som er højere end den generelle beskyttelse.

I forhold til skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande har Miljøstyrelsen fastlagt følgende afskæringskriterium:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder, samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv.

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin, og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering af pkt. 1, projektet i kumulation:

Ringkøbing-Skjern kommune har ikke fundet andre kilder til nitratudvaskning, som kan bidrage til en øget udvaskning fra oplandet siden 1. januar 2007.

- For alle dambrugene i oplandet til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord gælder, at der ikke er givet tilladelse til merudledning af nitrat siden 90'erne.
- Data fra Naturstyrelsen over spildevandsudledningerne til de to oplande viser, at der siden 2007 er sket et fald på 3,17 tons i udledning af nitrat til Stadil Fjord og 47,99 tons i udledning af nitrat til Ringkøbing Fjord. Hvad angår spildevand fra det åbne land, så er det primært nedsivningstilladelser der gives og kun i få tilfælde, hvor andet ikke har kunnet lade sig gøre, er der givet tilladelse til minirensningsanlæg. Derudover vil kommunen fra og med i år give påbud til ejere med direkte udledning til sårbar recipient om, at de inden for en given tidsfrist, skal have etableret nedsivningsanlæg. Det er derfor kommunens opfattelse, at udvaskningen af nitrat fra spildevand i det åbne land til de 2 oplande, har været faldende inden for den sidste årrække og vil blive ved med at falde de kommende år.

Ringkøbing-Skjern Kommune konstaterer i forhold til antal dyreenheder i oplandet, at nyeste data fra Miljøstyrelsen (dateret d. 10. december 2014) viser, at i hele oplandet til Ringkøbing Fjord og dermed indenfor kommunens grænser, er husdyrintensiteten i perioden fra 2007 til 2014 steget og tendensen er sikker. Stigningen er på 1,53 % fra 245988,93 DE i 2007 til 249802,18 DE i 2014.

I henhold til Miljøstyrelsen, kan kommunen dog godt godkende projekter i oplande med et stigende husdyrtryk, hvis nitratudvaskningen ikke er større end den, der svarer til et planteavlbrug. I tilfælde af, at udvaskningen er større kan den reduceres med en række virkemidler f.eks:

- reducerede gødningsnormer
- flere efterafgrøder
- ændret sædskifte
- afbrænding af husdyrgødning
- separering af husdyrgødning
- afsætning til biogasanlæg

I det konkrete projekt er udvaskningen fra et planteavlsbrug, i ansøgningen, beregnet til 68,7 kg N/ha. Kvælstofudvaskning i det konkrete projekt, DEreel, er jf. ansøgningen 68,7 kg N/ha og overstiger dermed ikke udvaskningen, der svarer til et planteavlsbrug.

Ansøger har ikke valgt at bruge sædskiftet som et virkemiddel til at opfylde kravet til udvaskning. Ansøgeren har i det konkrete projekt valgt et virkemiddel, i form af 26% ekstra efterafgrøder udover det af Plantedirektoratets til enhver tid gældende lovpligtige krav om efterafgrøder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at påvirkningen fra nitratudvaskning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter opfylder afskæringskriterie 1 i forhold til påvirkning af overfladevande, herunder Natura 2000-områder, samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter.

Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering af Pkt. 2A og 2B, projektet i sig selv:

Husdyrbruget udbringningsarealer har det lukkede bassin Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord som slutrecipient og er derfor omfattet af det skærpede krav på 1 %.

På baggrund af Naturstyrelsens basisanalyser, med oplysninger om størrelsen af landbrugsarealer og den samlede kvælstofudvaskning fra oplandene er det beregnet, hvor stor en påvirkning af recipienterne som ansøgningen i sig selv vil medføre. Beregningen er gennemført som et worst cases scenarie, hvor der er valgt det mindst mulige reduktionspotentiale og regnet på den totale kvælstofudvaskning, i stedet for merudvaskningen fra et husdyrbrug.

Opgørelse af worst case nitratudvaskning til overfladevand:

Stadil Fjord		
Landbrugsareal i opland	(ha)	25563
Samlet udvaskning af kvælstof fra opland	(kg)	524000
Det ansøgte:		
Kvælstof udvaskning fra udbringningsarealer i opland:		
Maks. 25 % kvælstofudvaskning (Red, potentiale 75 - 100 %) (ha)		58,18
Maks. 50 % kvælstofudvaskning (Red. potentiale 50 - 75 %) (ha)		0
Maks. 100 % kvælstofudvaskning (Red, potentiale 0 - 50 %) (ha)		0
Husdyrbrugets kvælstofoverskud (DEreel)	(kgN/ha/år)	68,7
Maksimal udvaskning fra udbringningsarealer	(kgN/år)	959
Maksimal andel af kvælstofudvaskning til Stadil Fjord (%)		<u>0,183</u>
Ringkøbing Fjord		
Landbrugsareal i opland	(ha)	230073
Samlet udvaskning af kvælstof fra opland	(kg)	2752000
Det ansøgte:		
Kvælstof udvaskning fra udbringningsareal i opland:		
Maks. 25 % kvælstofudvaskning (Red, potentiale 75 - 100 %) (ha)		58,18
Maks. 50 % kvælstofudvaskning (Red. potentiale 50 - 75 %) (ha)		0
Maks. 100 % kvælstofudvaskning (Red, potentiale 0 - 50 %) (ha)		0
Husdyrbrugets kvælstofoverskud (DEreel)	(kgN/ha/år)	68,7
Maksimal udvaskning fra udbringningsarealer	(kgN/år)	999
Kvælstofudvaskning fra Stadil Fjord efter 67 % reduktion	(kg/N)	316
Maksimal andel af kvælstofudvaskning til Ringkøbing Fjord (%)		<u>0,048</u>

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, på baggrund af worst case scenariet af husdyrbrugets maksimale andel af kvælstofudvaskningen til Stadil Fjord og Ringkøbing. Det vurderes at afskæringskriterie pkt. 2A og 2B er opfyldt, idet påvirkningen fra projektet i sig selv, er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland og derfor ikke vil påvirke overfladevande, herunder Natura 2000-områder, samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning.

Samlet set, er det derfor Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der på baggrund af den konkrete vurdering af ansøgningen, ikke er behov for en skærpelse af den generelle nitratbeskyttelse af overfladevande.

2.6.7 Fosforudvaskning til overfladevand

Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bl.a. bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold, hvilket beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt på baggrund af. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor, jf. Miljøstyrelsens fosforkort. (På bilag 8 ses udbringningsarealerne i forhold potentielle fosforklasser (P-klasser)).

Ifølge ansøgningen afvander alle udbringningsarealerne til Natura 2000-områderne Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord. De ejede/forpagtede udbringningsarealer er ifølge ansøgningen beliggende på (JB2) og mindre end 1 ha ligger på (JB11) jorde. Græsningsarealer ligger på JB2 og JB11 jorde.

5,9 ha ligger i "P-klasse 2", som er drænede/grøftede lavbundsarealer. For disse udbringningsarealer er der generelt krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må være 2 kg P/ha/år.

Ifølge ansøgningen ligger de øvrige udbringningsarealerne i "P-klasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke som udgangspunkt skærpede krav til husdyrbrugets fosforoverskud, idet de generelle harmoniregler generelt anses tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000-områderne mod fosfortilførsel fra arealerne.

Det tilladte fosforoverskud fra bedriftens arealdrift beregnes på bedriftsniveau og ikke i forhold til de enkelte marker. Eventuelle vilkår til fosforoverskuddet stilles ligeledes på bedriftsniveau (jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejledning).

Scenarie 1

Ifølge ansøgningen er det gennemsnitlige fosforoverskud på 8,8 kg P/ha/år, hvilket er 75,1 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud. Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau overholdes, ifølge ansøgningen, ved anvendelse af reference sædskiftet og de aktuelle dyretryk.

Scenarie 2

Her er det gennemsnitlige fosforoverskud på 11,3 kg P/ha/år, hvilket er 1,6 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud. Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau overholdes, ifølge ansøgningen, ved anvendelse af reference sædskiftet og de aktuelle dyretryk.

Risikoarealer

Tilførslen af fosfor fra markerne til overfladevand sker hovedsagligt ved overfladisk afstrømning, udvaskning via dræn, brinkerosion, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning. En fortsat nettotilførsel af fosfor til jorden, øger risikoen for øget tilførsel af fosfor til vandmiljøet, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder, som følge af øgede akkumulering. Ved overfladiske transportprocesser tabes der også mere fosfor til vandmiljøet i takt med, at fosforindholdet i overjorden stiger.

Effekten af husdyrudvidelser på fosforafstrømningen til vandområder er vanskelig at kvantificere. Analyser i det tidligere Ringkøbing Amt, viser dog en klar sammenhæng mellem fosforkoncentrationen i vandløb og husdyrtætheden. Således stiger fosforkoncentrationen og dermed transporten jo større husdyrtæthed, der er i oplandet.

Landbrugsdriften på arealer, som enten skrånede eller afvandede, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer, som skrånede 6 grader, eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

Grundlag for skærpelse af husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at fosfortabet fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet i sig selv, eller i kumulation med andre projekter. Vilkår til skærpelse af den generelle fosforbeskyttelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 afsnit 1, er derfor ikke nødvendige.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra husdyrbrugets drift.

2.6.8 Ammoniakemission

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 11 og § 12. Husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 10, er ikke omfattet af det generelle krav om reduktion.
- Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af husdyrlovens § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, (kategori 1 og 2 natur).
- Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. husdyrlovens § 27, stk. 1, (kategori 3 natur).
- En forbudszone, hvor der ikke må etableres, udvides, eller foretages ændringer af stalde, eller gødningsopbevaringsanlæg indenfor 10 meter til kategori 1 og 2 natur.

De specifikke krav til ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper (Kategori 1-, Kategori 2- og Kategori 3-natur).

Kategori 1-Natur

Husdyrlovens § 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af husdyrlovens § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Husdyrlovens § 7, stk. 1, nr. 1 omfatter desuden heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

Husdyrlovens § 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Naturtyperne omfatter højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, samt overdrev større end 2,5 ha, som ligeledes er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav. Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af husdyrlovens § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, såsom heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der er beliggende uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområde, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. om de aktuelle områder, er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
4. kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de forskellige kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »Totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »Merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Samlet vurdering af husdyrbrugets påvirkning på ammoniakfølsom natur

Påvirkningen af nærmeste kategori 1-natur

Afstanden til nærmeste Kategori 1-Naturområde er ca. 6,4 km fra anlægget. Naturtypen har nummer 2330 Græs-indlandsklit, 4010 Våd hede og 4030 Tør hede. Der er tale om habitat-område nr. 57 Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø.

Eftersom ansøgte husdyrbrug er omfattet af husdyrlovens § 10, og husdyrbrugets anlæg ligger mere end 300 meter fra det nærmeste Kategori 1-Naturområde, er husdyrbruget ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer dermed, at kravet til husdyrbruget er overholdt, og at det ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naturområderne.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Afstanden til nærmeste Kategori 2-Natur er ca. 1650 m. Området er §3 registreret hedeområde.

Eftersom ansøgte husdyrbrug er omfattet af husdyrlovens § 10 og husdyrbrugets anlæg ligger mere end 300 meter fra det nærmeste Kategori 2-Naturområde, er husdyrbruget ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur.

Kommunen vurderer dermed, at kravet til husdyrbruget er overholdt, og at det ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naturområderne.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 300 m fra staldanlægget er der ikke registreret naturområder, som kan være kvælstoffølsom Kategori 3-Natur, såsom moser, heder og overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er endvidere ikke registreret skove som kan være potentiel ammoniakfølsom indenfor 300 meter fra anlægget.

Ansøger har indsendt beregninger over merdeposition og totaldeposition med kvælstof til det nærmeste §3 registrerede naturområde, som er et hede område, der ligger 900 meter nordøst for anlægget. Heden er C-målsat. Der er beregnet til et nærliggende mose område ca. 950 meter sydvest for anlægget. Mosen er C-målsat. Der er til begge naturområder beregnet en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år

C-målsatte naturtyper er §3 beskyttede naturtyper og egekrat i øvrigt, som på lang sigt har potentiale til at kunne udvikles til nye naturområder. Målet for naturområderne er, at der arbejdes for at bevare en god biologisk tilstand af de målsatte områder.

Tålegrænsen for naturområderne vurderes til at være mellem 10-20 kg N/ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2012 beregnet til 15,2 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis det vurderes, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Naturområderne ligger under 1 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Inden for 300 meter fra staldanlægget forekommer der derudover vandløb, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur. Kommunen vurderer, at ændringen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af vandløbet, idet vandløb ikke er ammoniakfølsomme naturtyper.

Samlet vurdering, i forhold til ammoniakudledningen fra anlægget.

Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur. Tilsvarende er de generelle beskyttelsesniveauer i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Overholdelsen af det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg, vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af

overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- At husdyrbruget – ved overholdelse af de enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbårne kvælstof fra produktionsanlægget, minimeres til et acceptabelt niveau
- At ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre, nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.
- At det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget, vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Natur i forhold til udbringningsarealerne

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er registeret som beskyttede naturtyper.

To af udbringningsarealerne grænser op til § 3-beskyttede naturområder (se bilag 7). Der er tale om §3 moser.

Alt udbringning af flydende husdyrgødning, skal ske ved nedfældning på arealer uden etablerede afgrøder til høst og på fodergræsmarker. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning, er randpåvirkningen ikke større end 1 kg N/ha, hvis gyllen nedbringes hurtigt, nedfældes, eller der anvendes forsuret gylle.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at kravet om nedfældning er tilstrækkeligt til at beskytte de § 3-beskyttede områder mod væsentlig virkninger, som følge af udbringning af flydende husdyrgødning.

Ingen af udbringningsarealerne skrånere mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur, og det er derfor Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke vil være væsentlig risiko for, at overfladestrømning vil påvirke den § 3-beskyttede natur.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder, herunder andre Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra husdyrbrugets arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af, de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødskning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes med de stillede vilkår, ikke at give anledning til en væsentlig merbelastning, af områdets beskyttede naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vilkår i miljøtilladelsen, samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring husdyrbrugets udbringningsarealer, ikke vil ændres væsentligt, som følge af ansøgte projekt.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

2.6.9: Græsningsarealerne

Husdyrbruget har 11,6 ha, der udelukkende anvendes som afgræsningsarealer (se bilag 5 og 6). Disse arealer må i henhold til vilkår, ikke anvendes som udbringningsareal og må kun tilføres den husdyrgødning, der afsættes af de græssende dyr. Græsningsarealerne ligger udenfor nitratklasser og nitratfølsomme indvindingsområder. Hovedparten er lavbundsarealer. I ansøgningen er der ingen oplysninger om drænforhold.

Det er kommunens vurdering, at anvendelse af arealerne som græsningsareal ikke vil medføre væsentlige virkninger med fosfor, eller nitrat på Natura 2000-området Ringkøbing Fjord/Stadil Fjord idet afsætningen ved græsning vil ske, når der er plantedække på arealerne.

Det er således kommunens vurdering, at almindelig anvendelse af arealerne som græsningsarealer, samt et græsningstryk på maks. 1,4 DE/ha/år på husdyrbrugets græsningsarealer ikke vil medføre en væsentlig virkning på områdets § 3-beskyttede naturtyper, den Internationale Natur, eller de arter, eller levesteder områderne er udpeget på baggrund af.

2.6.10 Grundvand:

Udbringningsarealerne ligger i område uden drikkevandsinteresser.

På husdyrbrugets arealer, er der ikke registreret markvandingsboringer eller vandforsyningsboringer.

Husdyrbrugets ejede/forpagtede udbringningsarealer ligger, ifølge Miljøstyrelsens kortværk, uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Udbringningsarealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone.

Det er derfor vurderet, at husdyrbrugets arealdrift ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet, herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.7 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at husdyrbruget vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde, at de generelle beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger, som følge af ansøgte projekt.

2.8 Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Omlægningen af dyreholdet til kvie opdræt, stor race og ammekvæg, i alt svarende til 74,5 DE, samt ændring af halmlade til dybstrøelsesstald kan tillades, idet ændringen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning

af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord), grundvand, herunder nitratfølsomme indvindingsområder, samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at ændringen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som Internationalt Naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt, samt det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 3. Kommentarer til tilladelsen:

Kompost til markstak

Dybstrøelse, som har ligget i stald i 3–4 måneder er oftest kompostlignende, dog kan dybstrøelse fra fjerkræstalde være kompostlignende allerede efter 1–2 måneder.

Kompostlignende dybstrøelse må opbevares i markstak, når tørstofprocenten er mindst 30 % for hvert delparti.

Der gøres opmærksom på, at dybstrøelse fra gødningsmåtte under kalve- og svinehytter også kun må opbevares i markstak, når det er kompostlignende.

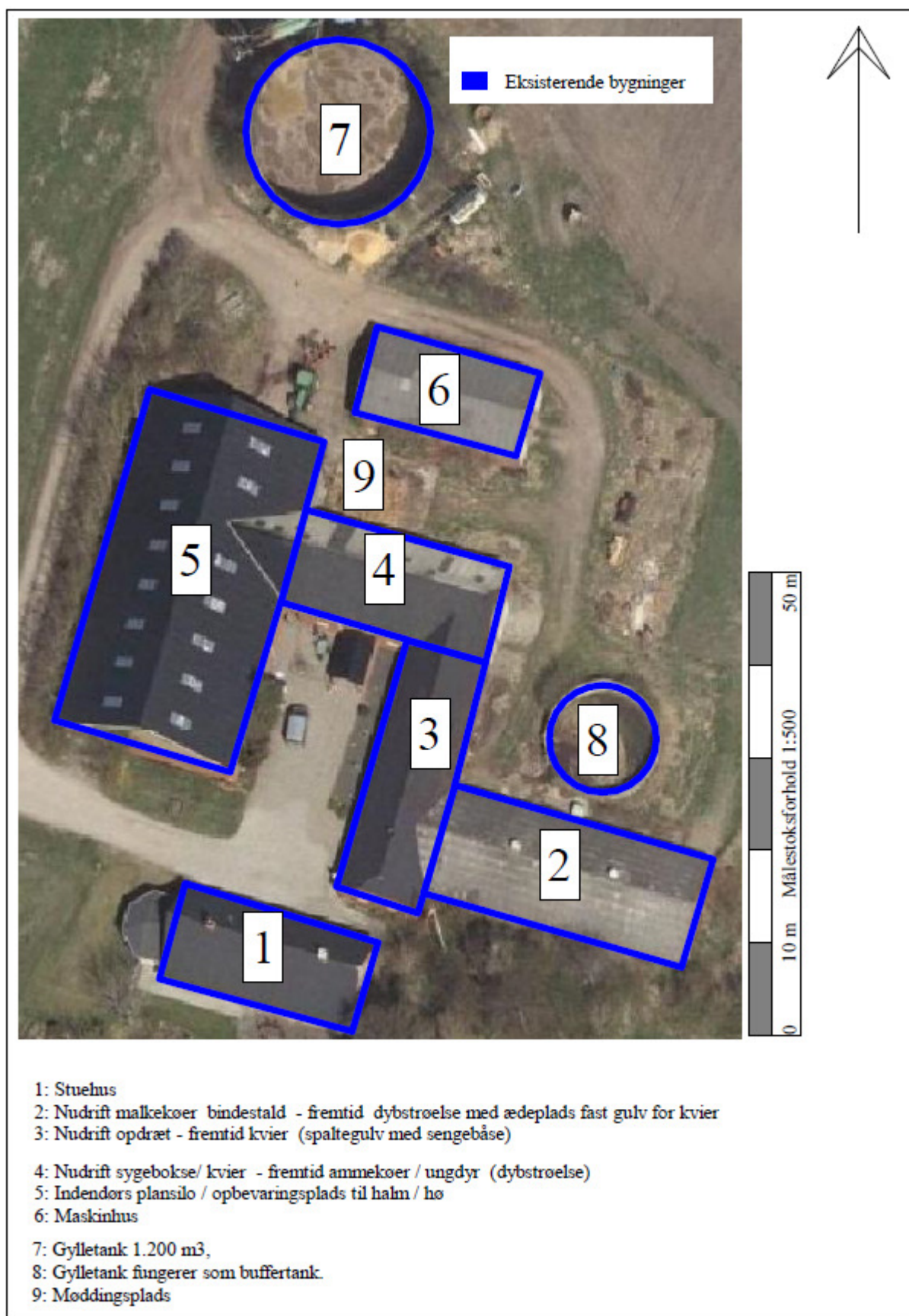
Støj

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa).

Dokumentation for overholdelse af støjkraevne, kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift), eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

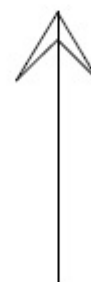
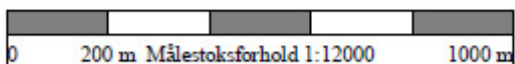
Støjmålinger skal udføres, som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Bilag 4. Oversigtskort, samlede anlæg

Bilag 5. Kort over harmoniarealer og græsningsarealer

	Udspretningsarealer	58,2 ha
	Afgræsningsarealer	11,6 ha
	Randzoner	1,1 ha

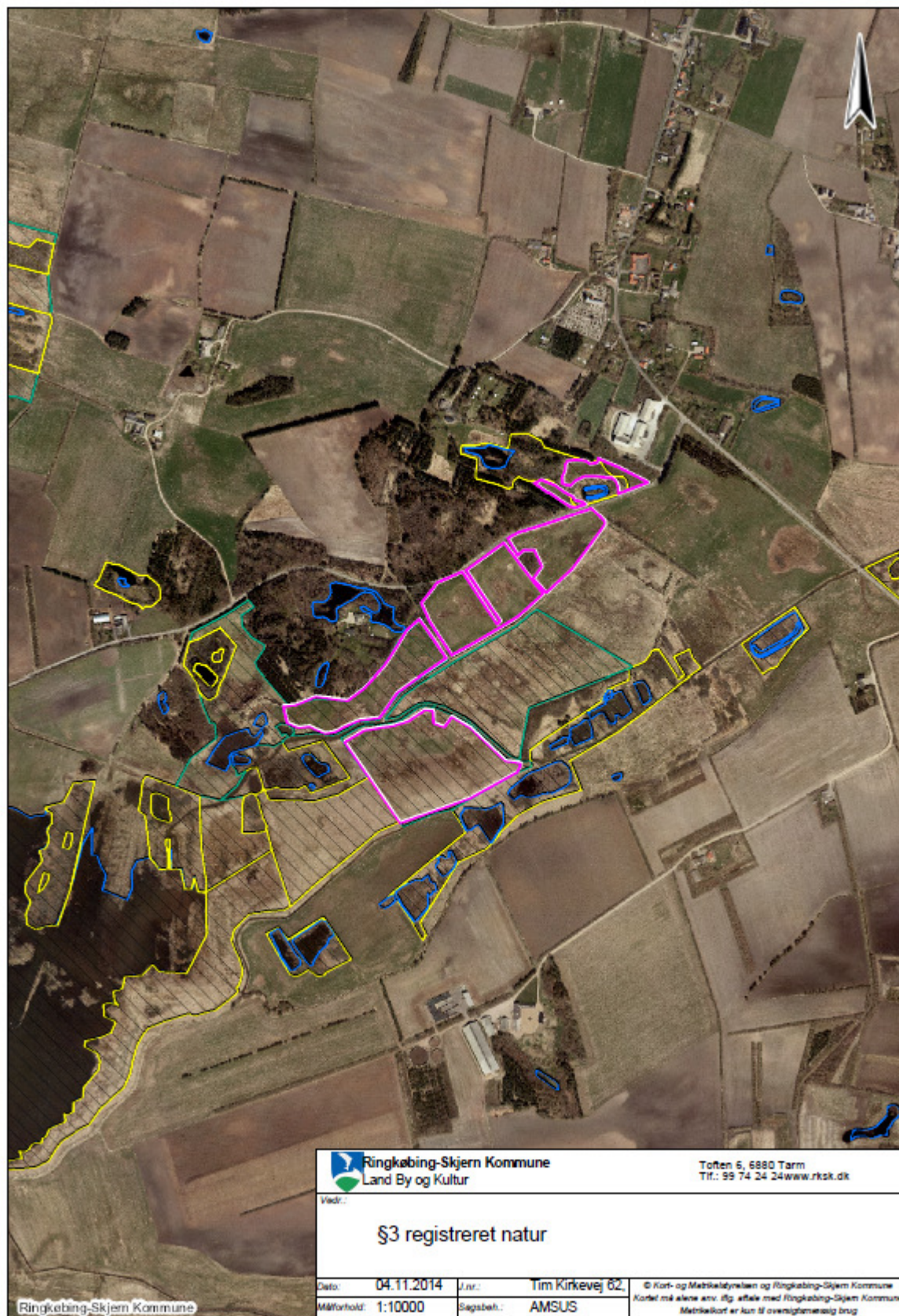
Markplan arealer 2014

Knud Bach	Udarbejdet af:
Tim Kirkevej 62	Kristian Andreasen
6980 Tim	Tlf: 97333548
	Dato: 16-09-14

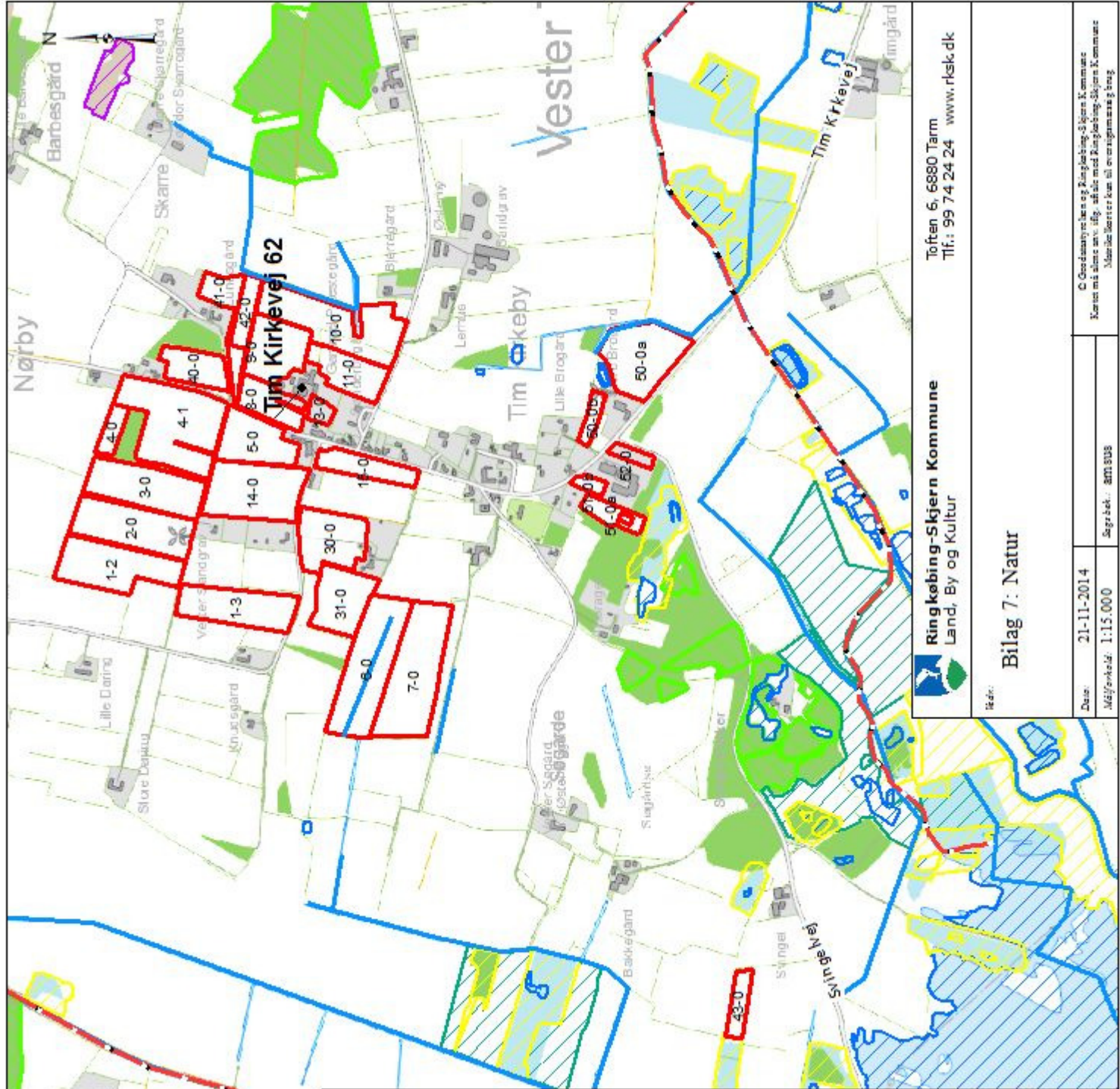
Udarbejdet i Næsgaard Markkort ADVICER

Bilag 6. Kort over græsningsarealer og §3 natur

Signatur

— 2m bræmmer ved vandløb

— Beskyttede vandløb

Økologiske forbindelser

— Områder med særlige økologiske forbindelser

— Potentielle naturbeskyttelsesområder

Beskyttet natur (§3)

Eng

Hede

Mose

Overdrev

Strendeng

Sø

"Anden kvælstøfløsom naturområde"

Pot. ammoniakfløsom skov

EF habitat områder

EF fuglebeskyttelse områder

Ramsarområder

ArealType

— Udbringning

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

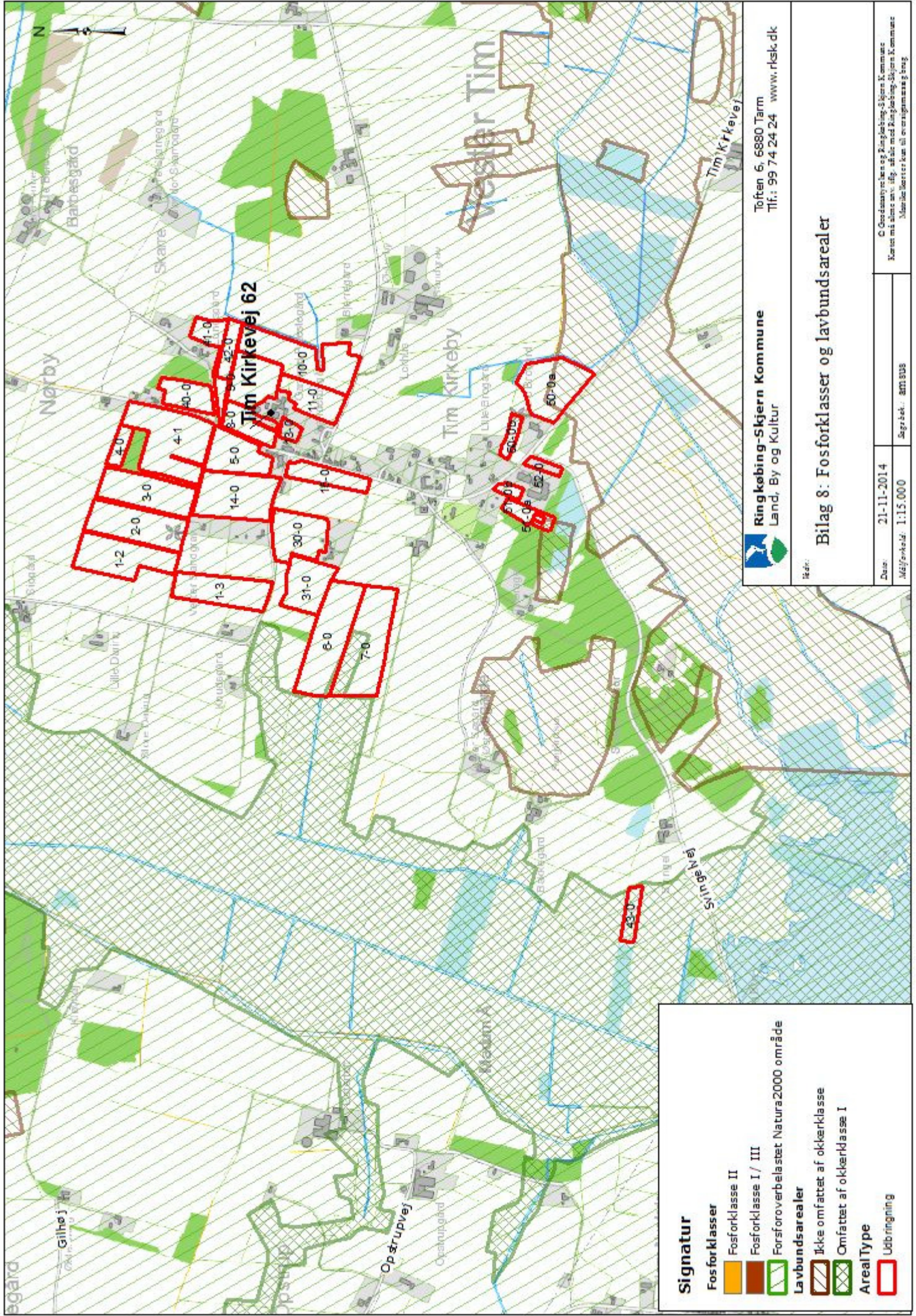
Toftevej 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 7: Natur

Dato: 21-11-2014
Målestok: 1:15.000

© GeoDanmark og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kartet må ikke anvendes til salg eller andre kommercielle formål.
Måske illustrer kan til orienteringsbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune
 Land, By og Kultur

Tøften 6, 6880 Tarm
 Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 8: Fosforklasser og lavbundsarealer

Skår:

Date:	21-11-2014
Målestok:	1:15.000
Projektnr.:	8011018

© GeoDanmark og Danmarks Miljøundersøgelser, 2014
 Kartet er udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser, 2014
 Målebaseret kan til orienteringsbrug

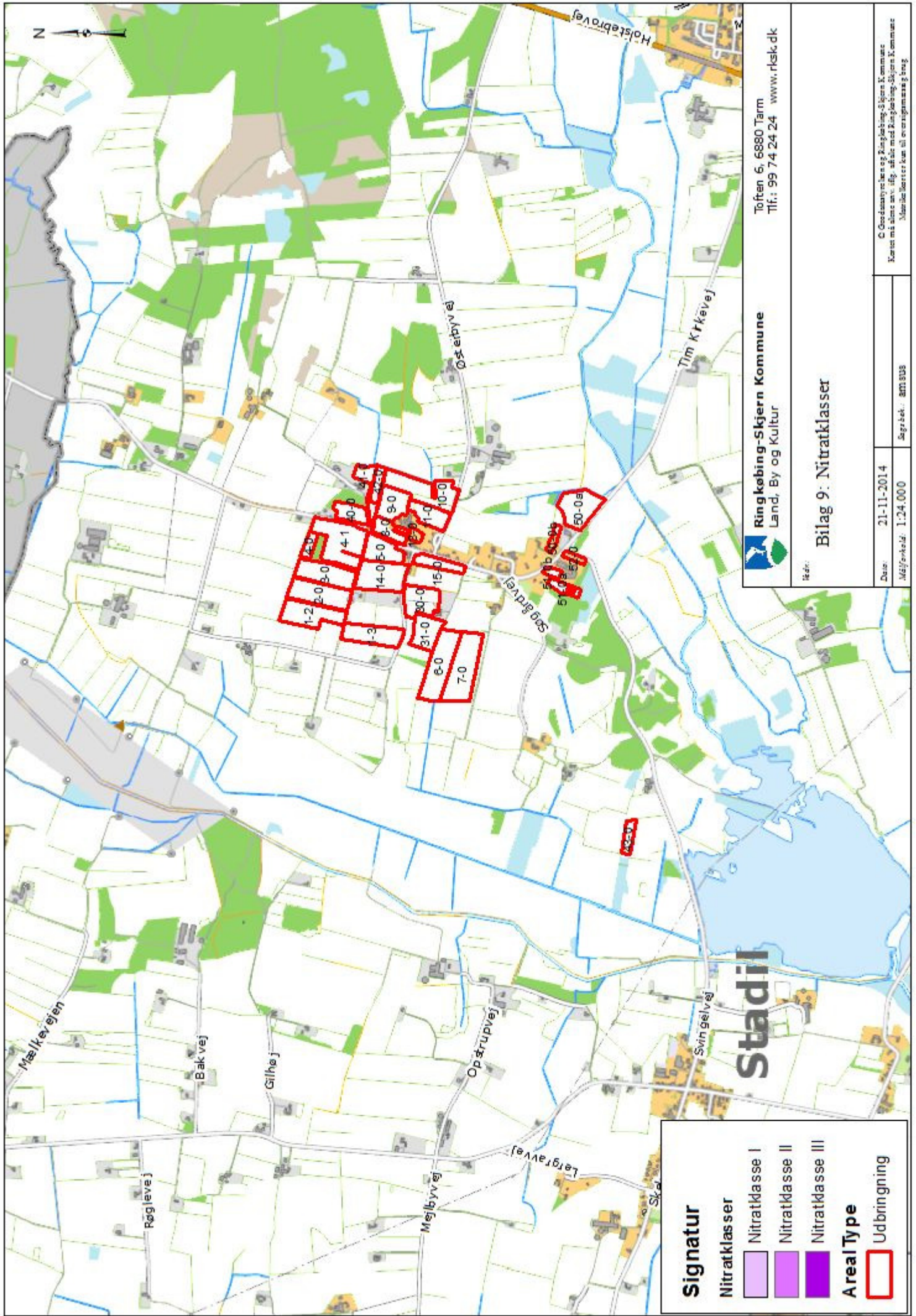
Signatur

Fos for klasser
 Fosforklasse II
 Fosforklasse I / III
 Forsforoverbelastet Natura2000 område

Lavbundsarealer
 Ikke omfattet af okkerklasse
 Omfattet af okkerklasse I

ArealType
 Udbyrkning

Ringkøbing-Skjern Kommune
 Land, By og Kultur
 Tøften 6, 6880 Tarm
 Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 9: Nitratklasser

Dato: 21-11-2014 Målestok: 1:24.000 Sagsnr.: 2014/113	
© GeoDanmark og Ringkøbing-Skjern Kommune Kartet må ikke anvendes til andre formål end Ringkøbing-Skjern Kommunes Målebatter kan til enhver tid ændres	

Signatur

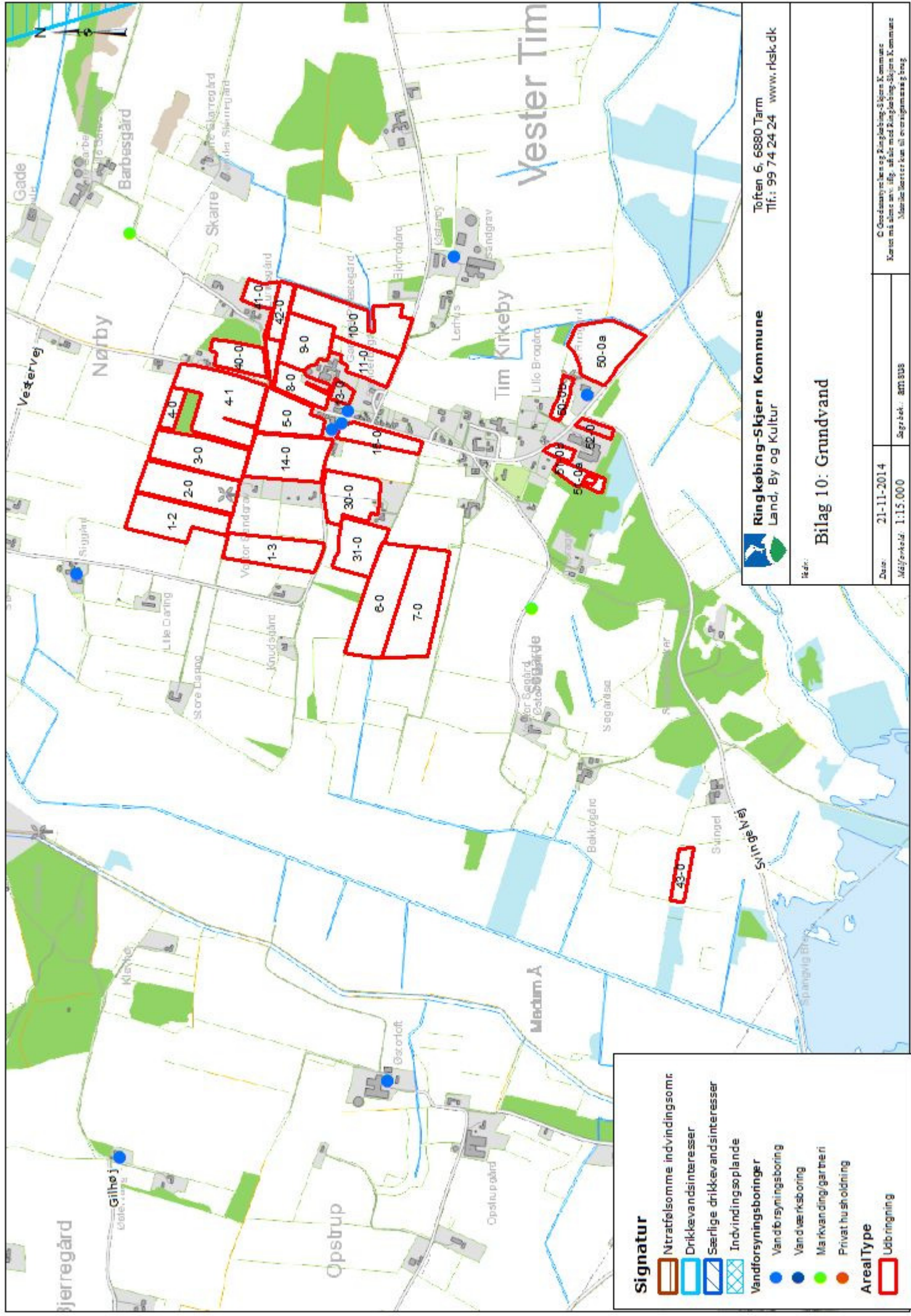
Nitratklasser

- Nitratklasse I
- Nitratklasse II
- Nitratklasse III

Areal Type

- Udbringning

Signatur

- Nitratfølsomme indvindingsomr.
- Drikkevandsinteresser
- Særlige drikkevandsinteresser
- Indvindingsplaner

Vandforsyningsboringer

- Vandforsyningsboring
- Vandværksboring
- Markvanding/gartvanding
- Privat husholdning

Areal type

- Udboring

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur

Tøften 6, 6880 Tarm
Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Bilag 10: Grundvand

Isdr.: 21-11-2014
Målestok: 1:15.000
Skr.: AMTUS

© GeoDanmark og Ringkøbing-Skjern Kommune
Kortet må ikke anvendes uden tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune
Måske bliver kortet overtaget af andre myndigheder

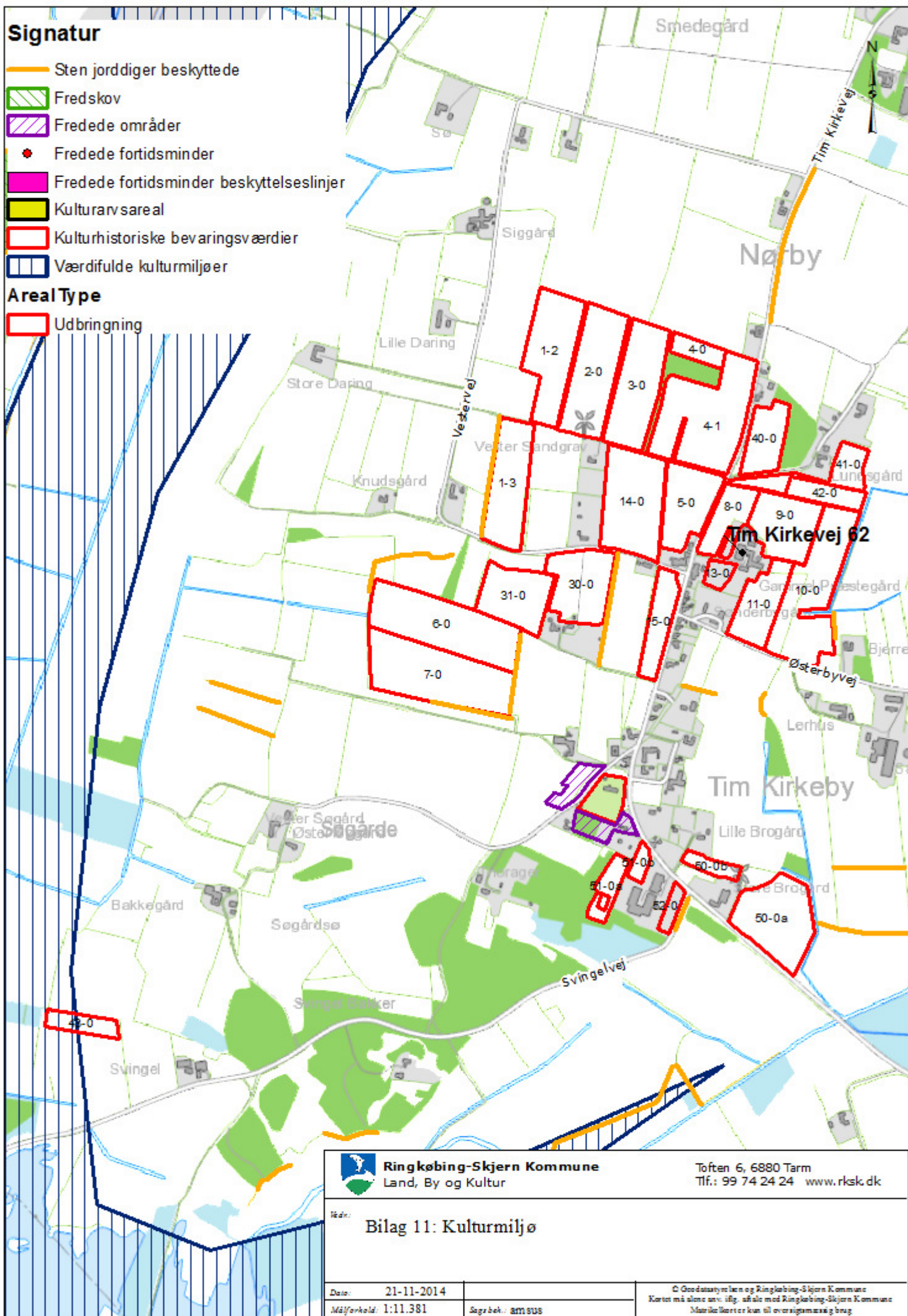

Signatur

- Sten jorddiger beskyttede
- Fredskov
- Fredede områder
- Fredede fortidsminder
- Fredede fortidsminder beskyttelseslinjer
- Kulturarvsareal
- Kulturhistoriske bevaringsværdier
- Værdifulde kulturmiljøer

Areal Type

- Udbringning

Bilag 12: Sædskifter, udvaskningsindekser og øvrige kriterier

Kriterier for svine og plantesædskifter		Vintergræs	Frosafgrøder	Sukkeroer	Kartofler	Erter	Udvaskningsindeks	Max. areal med efterafgrøder
S1	Ref. lerjord < 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	96	20
S2	Ref. lerjord > 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	93	20
S3	Ref. sandjord < 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	100	40
S4	Ref. sandjord > 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	98	40
S5	Frosædskiye < 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	89	30
S6	Frosædskiye > 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	86	30
S7	Roesædskiye < 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	90	40
S8	Roesædskiye > 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	88	40
S9	Frø+roesæds. < 0,8 DE/ha		I alt > 15 % i alt +			0-10 %	89	40
S10	Frø+roesæds. > 0,8 DE/ha		min. 5 % frøgræs			0-10 %	88	40
S11	Kartoffelsæds. < 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	97	40
S12	Kartoffelsæds. > 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	96	40
S13	100 % vintersæd	< 17½%					102	0
S14		17½-22½%					100	0
S15		22½-27½%					99	0
S16		> 27½%					97	0

Kriterier for kvægsædskifter og arealer udlagt til vedvarende græs eller energiafgrøder (det er et generelt krav, at græs (inkl. energiafgrøder)+majs+roer udgør mere end 30 %)		Andel af sædskifter med græs eller kløvergræs	Udvaskningsindeks	Max. areal med efterafgrøder
K1	Ref. med < 1,4 DE kvæg/ha på husdyrbrug og < 0,8 DE/ha udbragt	< 25 %	98	65
K2	Ref. med < 1,4 DE kvæg/ha på husdyrbrug og > 0,8 DE/ha udbragt	< 25 %	96	65
K3	Ref. med 1,4-2,0 DE kvæg/ha i på husdyrbrug og < 0,8 DE/ha udbragt	25-34 %	94	60
K4	Ref. med 1,4-2,0 DE kvæg/ha i på husdyrbrug og > 0,8 DE/ha udbragt	25-34 %	92	60
K5	Ref. med > 2,0 DE kvæg/ha i på husdyrbrug og < 0,8 DE/ha udbragt	35-44 %	94	50
K6	Ref. med > 2,0 DE kvæg/ha i på husdyrbrug og > 0,8 DE/ha udbragt	35-44 %	92	50
K7	45-54 % græs og < 0,8 DE/ha udbragt	45-54 %	88	45
K8	45-54 % græs og > 0,8 DE/ha udbragt	45-54 %	86	45
K9	55-64 % græs og < 0,8 DE/ha udbragt	55-64 %	86	35
K10	55-64 % græs og > 0,8 DE/ha udbragt	55-64 %	84	35
K11	65-95 % græs og < 0,8 DE/ha udbragt	65-95 %	80	30
K12	Sædskiftet knyttet til husdyrbrug omfattet af 2,3 DE/ha undtagelsen	særligt krav	80	særligt regel
K13	Vedvarende græs eller energiafgrøder som pil, elefantgræs o.lign. Energiafgrøder medregnes i de > 95 %.	> 95 %	50	0

Grundvandssædskifter		Andel af skifter med miljøgræs	Udvaskningsindeks
G1	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 10 % miljøgræs	< 15 %	104
G2	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 20 % miljøgræs	15-25 %	99
G3	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 30 % miljøgræs	25-35 %	95
G4	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 40 % miljøgræs	35-45 %	93
G5	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 50 % miljøgræs	45-55 %	87
G6	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 60 % miljøgræs	55-65 %	83
G7	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 70 % miljøgræs	65-75 %	80
G8	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 80 % miljøgræs	75-85 %	75
G9	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 90 % miljøgræs	85-95 %	70
G10	Alle afgrøder undtagen bælgplanter og med 100 % miljøgræs	> 95 %	65